

Коропський районний творчий клуб «Первоцвіти Коропщини»

Коропська центральна районна бібліотека

СІВЕРЯНОЧКА

Літературний альманах

Упорядник Валентина Михайленко

Чернігів
Видавництво “Ранок”
2009

ББК 84,4 Укр6+4Чер
С 34

С34 Сіверяночка: Літературний альманах / Упоряд. В. Михайленко. – Чернігів: ПКФ
“Ранок”, 2009. – с. 76

ISBN 966-8185-41-2

Шість років діє при Коропській центральній бібліотеці районний творчий клуб «Первоцвіти Коропщини». Об`єднує майстрів поетичного й прозового слова, шукає молоді обдарування та допомагає їм знайти дорогу до читача. Цьому сприяють творчі вечори, презентації книг, сторінка «Сіверяночка» в газеті «Нові горизонти». У 2005 році побачив світ альманах «Коропщина літературна».

Альманах «Сіверяночка», з яким ми знову виходимо на суд читацької аудиторії, зібрав нові твори членів нашого клубу, а також ті, що друкувалися на сторінках газет «Нові горизонти» та «Коропщина».

Валентина Михайленко, голова
ради районного творчого клубу
«Первоцвіти Коропщини»

ISBN 966-8185-41-2

ББК 84,4 Укр6+4Чер

© Коропська ЦРБ, 2009

© РТК “Первоцвіти Коропщини”, 2009

© Михайленко В.М., 2009

Балакін В`ячеслав Валерійович

1969 р.н. Закінчив Львівське вище військово-політичне училище. Працює методистом Коропського районного будинку культури, керує театральною студією. Пише вірші, сценарії, тексти й мелодії пісень, займається художньою графікою.

Целюсь

Я долго целюсь, с мушкой целик совместив,
И марсельезовский мурлыкая мотив,
Придумав способ устранять земной порок
Простым нажатием на спусковой крючок.
Я целюсь в то, что скучно день идёт за днём,
Что в большинстве своём невесело живём.
Я целюсь в сёла и большие города,
В усопший мир, где серп и молот и звезда.
Я целюсь в чёрное над садом вороньё,
В твоё улыбочливое сладкое враньё.
Я долго целюсь в то, чего простить нельзя,
Из-за чего так быстро умерли друзья.
Я целюсь в кризис – хоть локальный, хоть большой,
В торговлю телом, а особенно душой.
Я целюсь в тех, кто потом ближних стал как крез,
В тупую бытовуху, в ножевой подрез.
Я долго целюсь в то, что трудно терпим боль,
Что год за годом нас съедает алкоголь.
Года идут, но не промажу – дайте срок.
Я долго целюсь...
 Я попал!
 ...Себе в висок.

* * *

Стривай!
Я присвічу...
Тут темно...
Не буде краще, бачить Бог,
Але погодься, не даремно
З тобою стрілися удвох.
Ти кажеш, мов душі не чаєш,
Як завжди любиш...
Не бреши!
Чому ж ти знов не запускаєш...
PERPETUM MOBILE душі...

Білоус Мирон Дмитрович

1939 р.н., вчитель географії, працював у Коропській ЗОШ, автор поетичних збірок «Зорі купаються в Десні», «Витинанки»; збірок оповідань «Лелека, птах домашній», «Срібне намисто осені», шахових композицій «Таємнича скриня Каїсси»; посібників, підручників та низки наукових праць з географії, в т.ч. книги «Мої уроки географії».

* * *

Роки пливуть нестримною рікою в море,
Підстерегла мене вже осені пора.
Посіяв в душах я зерно дорідне вчора –
Насіння Вічного, Розумного й Добра.
Коли осінніми холодними ночами
Срібляста паморозь загляне у вікно,
Караюся тоді тривожними думками:
Чи буде урожай, як зійде те зерно?

Сонет пізньої осені

На небі мла – ні сонця, ні блакиті –
Волочаться вітри за хмарами,
За ними дні бредуть отарами
І обрії туманами закриті.
Короткий день від холоду німіє,
Постійно плаче він дрібним дощем.
Під серцем примостився сумний щем,
Сплять безнадією сповиті мрії.
В ці байдужі дні – безбарвні й сірі –
В час меланхолійної зневіри,
Як теплий промінь світлої надії, -
Що переборє непроглядну тьму,
Осушить під ногами грязь бридку, -
Останній хризантеми цвіт біліє.

Айстри під моїм вікном

Наділа осінь дороге намисто
Із золота і неба синім тлом.
Квітують, пахнуть у садку барвисто
Шовкові айстри під моїм вікном.
Роки життя назавжди пов'язали
В букет весільним білим рушником.
Чарівним оберегом долі стали
Осінні айстри під моїм вікном.
А осінь небо зорями гаптує,
Ще душу гріє вересень теплом.
З-за хмари місяць крадькома цілує
Яскраві айстри під моїм вікном.

Журавлина любов

Ключі журавлині летіли на північ,
Несли із собою благодатне тепло.
А я сподівалась, що прийде весною,
До мене ще прийде журавлина любов.

Страждала все літо, як птах у неволі.
Плекала надію на зустріч з тобою.
Розрадою стала самотня тополя,
У лузі калина тужила зі мною.
Ключі журавлині вертають додому,
Далеко від мене у мареві линуть.
І боляче стало, я серцем відчула,
Мене обминула любов журавлина.

До нас приїхав Іван Драч

«Чернігівщину відвідав народний депутат України, видатний
поет – Іван Федорович Драч » (з газет).

Полетіла новина,
Неабищо – дивина:
Видатний прибув поет –
У підручнику портрет.
Пан Іван читав нам вірші
І прекрасні, й трохи гірші, -
І про дульку, й про калач...
Хочеш – смійся, хочеш – плач.
Жартома все і всерйоз:
Про «кравчучку» й «кучмовоз»,
І про нашу епоху,
І про тітку Мартоху,
І пироги з калиною,
і досвітки з Килиною,
Про дзвіницю у Софії
І вірша своїй Марії,
Про Шевченка молодого
І багато ще такого...
Хоч ти смійся, або плач,
А все рівно: Драч є Драч.

Н.Б.

«Ми восени такі похожі
Хоч капельку на образ Божий...»
Тарас Шевченко

З роками зрозуміли ми
Стають слова пророка,
Що в осені своїй ми
З кожним роком
Все більше схожими
Буваємо на Бога:
Бо за життя убоге
Постійно платимо
І щедрістю, й добром,
Всепрощенням,

До ближнього любов`ю, -
Жертвністю буття свого.

Байка про райські яблука

Люди, на свою біду,
У райському саду
Зірвали яблуко
І дуже согрішили,
Бо надкусили.
З тих пір
Щороку у садах
Зривають яблука
І трусять яблуні щосили...
Знов согрішили?!
Зривати яблука чи ні?
Весь час людей бентежить
Проблема власності:
«Кому цей сад належить?»
Мораль проста:
Трусити можна
Яблуню свою,
Але не ту,
Що виросла в раю.

Вернигор Леонід Олександрович

1961 р.н., філолог, редактор газети «Коропщина». Пише прозові твори, друкується в періодиці.

Бабині зілля

Кладу останнього колєнця до полінниці і оглядаю свою роботу. В променях вечірнього сонця вільхові дрова здаються скарбом червоного дерева.
Якби не сніг та мороз, то думав би, що десь в Африці, – жартую сам до себе і прямую до хати.
Перед сходами зупиняюся, обтрушуюсь, вибиваю шапку і заходжу.
– Все, – кажу, – бабо Горпино. Кінець – ділу вінець. Порубав і поскладав все, що було напиляне.
Знімаю з себе шапку і кухвайчину, вішаю їх на вільний кілочок.
– Ках, ках, ках! – дрібненько сиплеться бабин сміх. Що б я без тебе, Ігорчику, й робила?
Сідай до столу, у мене вже й обід готовий.
Маленька, одягнена у шерстяні одежі Горпина Карпівна, не поспішаючи, забирає заслонку від печі і рогачем витягує з її темного жерла горщика. Суконною рукавицею знімає з нього покрийку, насипає повний полумисок, і по хаті розлітається дух добренного борщу.

– З чим борщ у вас? – питаю у Карпівни.
– З кісточкою, – сміється та у відповідь, – який же борщ без неї?
– Та ні, – кажу, – я про трави-приправи питаю. Всі говорять, що ви на них знаєтесь.

– Трави, кажеш? Звісно, що ж то за борщ, як у нього трав та корінців не покласти. Та ще й не поворожити як слід, – мружить очі і неприховано підсміюється наді мною старенька... А я, вже геть осоловілий від борщу і тепла, сиджу на ослінчику біля печі, п'ю теплий густий узвар і слухаю та й слухаю стареньку... А добре мені! Вік би так...

– Горпино, – казала мені покійна тітка Онися, – існують сили, для яких ми піщинки в Палестині чи краплі води в Чорнім морі. І краще їх не чіпати. Та як нужда вже зовсім крайня, то їх можна закликать, та все ж краще – не чіпати. А от вже як пробудяться ті сили, то гріх цим не скористатися. Потрібно й уважним бути, слідкувати й примічати, коли вони з'являються. Я навчу тебе тих прикмет, і ти теж будеш знати, коли будуть суховії, коли смерч, коли сильні зливи чи люті морози...

Коли вже налетить вітер та закрутить листям з пилюкою, підніме над водою бризки та шарпне лататтям – заплети швидше косу, дитино, бо є такий собі чоловік – Стригом його звати. З Рахом та його онуками дружбу водить, гуртом світом ходять... і страх як не любить розхристаних дівчат.

Баба Горпина розказує, і я бачу дівчинку-підлітка на березі озера, бачу кремезного сивого дідугана з бородою у пояс, навколо ціла зграя хлопчаків хоровод водить, а з кущів хтось так суворо поглядає, аж тривожно робиться...

– Як заплетеш косу, – казала тітка Онися, – скажеш йому: «Дивись, дядечку, яка туга коса мені від трави, яка чиста від води, яка блискуча від сонця з місяцем». Вітер тріпоне подолом, покрутить кучері на скронях, та й вщухне...

Я собі тихенько сиджу, попиваю узвар, а Карпівна своє далі веде...

Було, повний чулан назбирували ми з нею трав, вішали на горищі, розкладали та й чіпляли по всій клуні.

– Оце чабрець, дитино, – розказує тітка, – він горло лікує, шлунку допомагає, та якщо дитину чекаєш, то його – зась, а от діточок у ньому купати добре – личко буде чистим, а шкіра шовкова. Ця трава кожній жінці корисна, материнкою зветься. Будеш колись дитятко купати, її теж не мішає покласти.

А ось ця травичка, доню, – допитливо так зазирнула мені в очі тітка Онися, – ніяк не зветься. Зілля, та й по всьому. Добре запам'ятай його. Якщо часом знадобиться допомога від тих, хто крім нас тут з давніх-давен живе, звариш його о тихій порі до світ сонця, потім винесеш у хлів і поставиш там поряд черепка з молочком. Та гляди ж мені, щоб і горщик з варивом, і черепок завжди чистими були, бо ще, боронь Боже, не той, кого кликали, пришкандибає. Як поставиш, то вже й іди – кому потрібно, самі прийдуть, а за худобу не переживай, вони її не потурбують і біди ніякої не зроблять.

– Отака в мене, Ігорчику, наука була, – посміхається Горпина Карпівна і неквапливо продовжує:

– Отож якось мама кажуть: «Підеш, доню, з Чоботаревими хлопцями коней пасти. Батько вже нездужає, треба йому вдома у теплі виспатись, а не біля кострища на болоті носом клювати. З хлопцями я вже побалакала, ввечері зайдуть за тобою». Я радію, бо любила коней пасти – було хлопці сала наберуть, картоплі, зайки – часнику дикого – накопають, а я хліба візьму, пляшку молока, мама пирогів дасть. Коней на луг пригонимо, першим ділом дров назбирать, вогонь запалимо – тут уже й сало смажимо, і картоплю печем. А вже поїмо – найцікавіше починається – всіляки бувальщини та страшні історії до півночі розказуємо, ті, що від дорослих вечорами з печі слухали. А там, дивись, уже й самі вигадуємо. Ото так поналякуємо один одного – від вогню кроку ступить боїмося.

А якось, тітки Онисі, царство їй небесне, уже й на світі не було, прийшли ми коней пасти до Купрунового саду. Вийшов до нас старий Петро, привів кобилу з лошам та й каже: «Попасіть і моїх, дітки. Мої хлопці зайняті зараз, а іншим разом за вас одпасуть».

– Та що ви, діду, – кажемо, – ми й так одпасем, тільки скажіть, що воно ото з вашим лошам таке?

А лоша худюще, одні ребра і лишаями, замазаними дьогтем, вкриті. Жалько його мені стало, аж сльози на очі навернулися.

– Та оце ж, – каже дід Петро, – і самі не знаємо, що воно таке. Ветінар із Стурлака приходив, порошоків дав у воду підмішувать, а тее – дід махнув рукою до лошати, – далі дьогтем мазати. Дак оце дві неділі мажу, напуваю, а воно ж ніяк. Уже й бабу з Жорновок приводив: «Це, – каже, – вам пороблено, треба одроблять». Тепер кажний вечір приходить, спить коло коней, а сама хропе так, що аж скотина тривожиться. Я оце й вигнав їх на пашу. Хай, думаю, чим стоять, краще по волі походять, попасуться коло ваших. Дід попрощався й пішов.

Отоді я й згадала тітчину науку. Перед самим заходом сонця пішла, нарвала зілля і, коли хлопці поснули, взяла казанок і зварила. Поставила оддаль під кущі разом з пляшкою, де ще було трохи молока. А сама біля вогню сіла та й жду.

Довго я так виглядала, та все на казанок з варивом дивлюся: а над ним чи то тіні, чи пара так химерно стелиться. Наче дівчата в танку закружляли, та так їм весело, так гарно – сміються, начебто в малинові дзвіночки хто вдарив. Сміх відлунав – і дівчата пропали... Натомість з'явився зелений чоловічок, одягнений в одержу з трав. Дістав звідкілясь ложку, зі смаком посьорбав з казана, ступив серед трав і щез, наче й не було його. Сиджу – моргнути навіть боюсь, щоб часом нікого не потривожити. Тут дівча з'являється – крил не має, а літає, коси розпущені, у місячному сьайві – срібні. Сорочка на ній без рукавів, у спідниці і в чобітках. Вогонь у багатті спалахнув – стало видно, що чоботи червоні. Вона їх знімає, коло казана кладе, а сама в танок як пішла – над казаном крутиться, витанцьовує, геть мене зачарувала... А тоді наче й зникла десь. Я почекала, а очей від чобіток відірвати не можу. Встала, не витримала, дівчам іще ж нетямущим була. До казана підскочила, чобітки в руки взяла, до вогню повернулася. А вони ж легесенькі та м'які такі – як пух. Коли це чую: за спиною хтось плаче. Обертаюсь, те дівча стоїть та крізь сльози жалісливо так усміхається до мене, чобітки назад просить. А я вже про ті чобітки від стількох чула...

Десь вже, може, під ранок з'явилось і те, на кого я так довго чекала, – саме сіреньке, як хмарка, зростом з котика буде, тільки ріжки з вовни, наче в козеняти стирчать, а так більше нічого й не видно. З'явилось, молочка з пляшки випило, кругом казана побігало – і до лошати. А те не втікає, тільки пастись перестало. Мо з час воно по тому лошати ковзалося, а тоді злізло, молоко допило, на мене оченятами з-під вовни, чи що воно там у нього, блиснуло, кругом казана пошурхало разів кілька і щезло...

Я принишкла, ні жива ні мертва – перший раз таке бачила, а годів, коли б не тринадцять мені тоді було.

Пройшов там якийсь час, чую дід Петро моему батькові розказує:

– Знаєш, Карпе, що я тобі скажу. Ветінари тії, баби, що одроблять уміють – воно, конешно, добре. А я, оце, свого лошачка, як став уночі на луг з кіньми відпускать, а воно ночі теплі, трава ловка, да роса – дивись який жеребчик зробився, як вилитий!

– О, думаю, – чи не тітчина наука працює! Задумалась Горпина Карпівна, замовкла, про своє щось думає.

Проходять роки, і з часом розумієш, що немає нічого ціннішого за просте, наповнене зрозумілими турботами життя, і звичайні добрі людські стосунки. Мудра старість милостива до палкої юності, гарячкова молодість неминуче йде до поважної зрілості, часом не розуміючи, що сам шлях і є найціннішим... Власне це і є життя...

З якою тугою я пригадую зараз ті часи. Скільком речам навчила мене старенька, аж поки діти забрали її до себе. А потім і сам я переїхав до міста і все рідше і рідше став бувати на Хуторі...

Кажуть, що взимку навіть у закоренілих холостяків виникають сумніви щодо переваг свого статусу. Як каже всезнаюча статистика, саме о цій порі найміцніші мури неприступних холостяцьких фортець дають тріщини, а потім і падають «перед чарівні ніжки». Тож якщо на вулиці від морозу аж тріщить, знайте, що десь в тепленькому кубелечку вже потирають руки і в передчутті блискучої вікторії, подумки промовляється: «Ось, голубчику, ти й відбігався, стійкий та олов'яний... Після морозу дамо тобі добру

дещицю хатнього тепла та затишку, вечерю поставим таку, щоб як слід, і чарки не пошкодуємо...»

День поспішає за днем, тиждень за тижнем в чіткому робочому ритмі. В якийсь момент у цей звичний хід речей вплітається якась дисонуюча нитка, що періодично тінькає і заважає зосередитись. Одного вечора, уже наприкінці тижня, приходжу з роботи і відчуваю потребу порозкошувати. Вечерю собі зробив королівську, чаю заварив і тільки молочка долити зібрався – кімнатою хвиля запахів прокотилася. Лататтям жовтим запахло, рум'янок і чимось таким приємно–терпким, чим пахне тільки бабине «Зілля». Дивлюсь, дійсно, замість чаю – його й заварив.

«А, – майнуло, – не виливати ж, і випив. Десь серед ночі схопився, сну як не бувало, свіжий, як огірочок з грядки. І в Город тягне, ну, просто спасу немає. Попереду вихідні – дай, думаю, з'їжджу, скільки ж тут, – якихось годин зо дві на дорогу. Одягнувся, торбу на плечі і вперед, навіть ранку не став чекати.

Кілька годин блукав вулицями Города – зустрів дівчину, із наших, з Хутора. Подобалась вона мені – гинув за нею. Зайшли кави випити, розговорились, то одних згадуємо, то інших, то вже й до Карпівни дійшли.

– Слухай, – каже Оріся, – скільки часу пройшло. Баби Горпини вже стільки років немає, а я її все ще боюсь. Кому ж вона силу свою передала? А вона, кажуть, багато що вміла. Може, старому Семену – до нього жінки все ворожить учасали? – допитливо зазирає мені в очі.

– Не знаю, – кажу, а сам милуюсь нею, очей відірвати не можу. Думаю, яка ж вона гарна. Від одного погляду на неї аж серце заходиться. Все у мене всередині забриніло, кров вирує. Відчуваю: мій тип жінки Оріся. І все тут. Скільки років, виявляється, саме її шукав.

– Слухай, – кажу, – давай разом на Хутір з'їздимо.

– Давай, – каже Оріся, – а коли?

– Може, в суботу? – питаю, – годині о 9-ій?

– А о 10-ій годиться? – діловито уточнює.

– Добре, – кажу, – домовились...

Якось, вже може через рік після тієї зустрічі, сидить моя Оріся, гортає «Лікарські рослини» Гродзінського і питає: «Слухай, – каже, – а от у нас на болоті трава така дуже пахуча росте. (А в самої очі мало не загоряються, так сміється.) Скільки, каже, не шукаю, ніяк у довідниках її знайти не можу.»

Я слухаю, а в самого серце ойкнуло: «Це ж вона про наше Зілля питає», – думаю.

– Ні, – кажу, – навіть уявлення не маю про що ти. Я ж із рослин тільки медоносами цікавлюсь...

Ще через рік корчував я те зілля, де тільки бачив. Казала ж бо мені Горпина Карпівна, що воно навіть чорта причарувати може, що власне й...

Чи то склянка для молока була не дуже чистою? Недарма ж тітка Онися Карпівна попереджала, що посуд у цьому ділі повинен бути чистесеньким!

А може? Цур йому, пек! Он воно що! Так воно й є! От лопух! Як відразу не здогадався? Гомоніли ж люди, що перед смертю до Семена якась білявка вчащала, а старий відьмак мусив комусь передати свої чари, інакше помирав би в муках. Але ж ту білявку, казали, Іриною звали? Тьху ти. Та Ірина це ж і є Оріся!

От вам і побавився з зіллячком, дочарувався на свою голову.

Сиджу, ошелешений, дивлюсь в телевізор і думаю: хто ж таки і кого причарував?

Висоцька Світлана Валеріївна

1976 р.н., вчителька Нехаївської ЗОШ. Пише вірші, друкується в періодиці.

Найдорожче

Чудовий край, омріяна земля,
Де колоски сягають неба,
Де чути дзвінку пісню солов'я,
Де кожна гілочка потягнеться до тебе.

Це все мій край, моя земля:
Чиста вода Десни і Сейму,
Й невтомна праця трударя
І материнська пісня просто неба.

Це та земля, що крізь віки,
Крізь всі століття, катаклізми,
Дідівську мудрість і любов
Плекала, ніби матір рідну.
На цій землі всі трударі,
Бо тут не може бути ледачих,
Працюють зранку й до зорі,
Прадідівська в них кров гаряча.

На цій землі зростав мій дід,
Тут паростки батьків zostались.
Ми знаєм славний весь наш рід
І родовід, яким завжди пишались.
Ми пам'ять цю несем в віки
Й передамо своїм нащадкам,
Родинні звичаї дідів
Залишимо для їх на згадку.

Тож будь блаженна, рідна земле,
Родино, возвеличуй рідний край,
Бо найдорожче це для тебе.
Живи багато, Коропський мій рай!

Спасибі Вам, бабусю, за рушник

Спасибі Вам, бабусю, за рушник,
Мережаний журбою і коханням.
Він в душу глибоко мою проник,
Як мудрості нетлінної повчання.
Візьму до рук прадавній той рушник,
Щокою доторкнусь до нього ніжно,
Вберу у себе мудрість поколінь,
І вміння долю зустрічати гідно.
На рушникові тім – ціле життя,
Тут міради почуттів-доріжок,
Любов раптово змінює журба –
Переплетіння чорних і червоних ниток.
Я доні передам це надбання:
Вона – маленька берегиня роду,
Для неї прапрабабусине шиття –
Дух поколінь українського народу.

Нічна соната

Підкралась ніч, неначе чорна кішка,
Пухнастим хвостиком припала до землі,
Мого волосся ти торкнувся ніжно
І в очі заглянув при місячному тлі.
 Русяві кучері між пальцями плетуться,
 Мов змії, розворушені в кублі,
 Губами до щоки так тепло доторкнувся,
 І вогником сяйнули очі голубі.
Так ніжно обіймав тендітні плечі,
Пірнути запросив у синяву очей,
І я пливла на хвилях теплих течій,
Купаючись у щасті лагідних ночей.
 Враз підхопив мене на дужі руки
 Й якміцніш притиснув до грудей,
 І закружляв в танку під тихі звуки
 Сонати місячної віденських ночей.
Боявсь чи втратить, а чи просто скривдить,
Не вірив в щастя – чи воно ще є?
В руках тримав легку пухку сніжинку,
Що від тепла людського розстає.

Ті очі, ніби казка дивна

В твоїх очах – іскриться море,
В твоїх очах – волошок синь,
У них – світанки в літню пору
І сонячного неба голубінь.
 Ті очі, ніби казка дивна,
 В них – пламеніє доброта,
 У тих очах – всі дні погідні,
 Дощів в них зовсім не бува.
У тих очах кохання щире,
Вони – взірєць усіх чеснот.
І погляд їх найкраще гріє,
До звершень кличе і висот.

Висоцька Тамара Петрівна

1973 р.н., вчителька Райгородської ЗОШ. Поетеса і прозаїк, лауреат першої премії обласного молодіжного конкурсу «Джерело» (повість «Історія одного літа»).

* * *

Розбрунькалась весна
І аличевим цвітом
Білила деревця
У нашому саду,
Бринів весняний дощ,
На гілках колисався.

Я думала собі –
За тебе не піду.
Тому що не люблю,
Тому що не кохаю,
Зізнань палких твоїх,
Повір, мені не жаль.
Лиш смутком знов і знов
Всю душу огортає,
Які ж бо несумісні
Весна й моя печаль.
Який примарний світ:
Нас люблять – ми не любим,
Коли не люблять нас,
Тоді кохаєм ми.
Навіщо ця весна,
Коли його немає,
Нащо мені цей дощ?
Я хочу ще зими.

* * *

Розбиті вікна,
У хаті пустка.
Звисає з печі
Картата хустка.
Її Анютка колись любила,
І в дощ, і в спеку
Лиш в ній ходила.
Запнули бабу
В святкову, білу,
Коли дорога
Кінця добігла.
Стареньку хату
Ніхто не білить,
І розпач хату
Додолу хилить,
Повзе самотність
В усі щілини,
І непотрібність
Згинає спину.
А зілля кляте
Глузує з хати –
Де була стежка,
Уже й не знати.
Нахабно лізе
Реп'ях у вікна:
– Нікому в світі
Ти не потрібна!
Лиш гілки яблунь
Старих крислатих
По даху гладять –
Втішають хату.

* * *

Перший весняний дощ.
Стає навшпиньки трава.
Хочеться висоти,
Паморочиться голова.
Перший весняний дощ
Спрагло вустами ловлю.
Господи, я живу! Господи, я люблю!

* * *

Вже другий тиждень плаче осінь
І топить землю у дощах.
Геть засмутилися босі верби
В брудних обшарпаних плащах.
Блукають балками тумани,
Слизькими зміями повзуть.
На листі, на траві, на віях
Краплини, як блискуча ртуть.
Стара ворона на паркані
Замислилась про сенс життя.
Вона й торік ось так сиділа.
Це та ворона чи не та?
Та байдуже. Одноманітно
Дощ тарабанить по землі.
У лузі на цибатих лапах
Стоять промоклі журавлі.

Власко Людмила Леонідівна

1975 р.н., філолог, завідувача відділу районної газети «Нові горизонти», поетеса.

* * *

Я до тебе прийду,
Заквітчана цвітом весняним,
Спраглу душу твою напою
Ароматом п'яним і духмяним,
Зацілюю вустами тебе
Ніжними-ніжними,
Мов пелюстки троянди розкішної,
Лиш би серце твоє потішити.
Посміхнуся веселкою влітку,
Теплим сонцем тебе обійму,
Подарую кохання квітку
І перлинки слова віднайду.
А як прийде осінь холодна –
Засумую, заплачу дощем
І стоятиму гордо й самотньо
Під вікном калиновим кущем.
Навесні ж повернуся до тебе
Журавлем із далекого краю,
І нічого мені більш не треба –
Лише чути від тебе: «Кохая».

* * *

Нарядилась нічка в зоряне намисто,
Місяць золотий в коси заплела,
Одягнула сукню росяно – іскристу
І по світу грішному тихо поплила.
Леді кароока по селу бродила,
Людям роздавала сон і дрімоту.
Мовчки покружляла в мене біля хати
І в душі посіяла гірку самоту.

* * *

Згоріли мов свічка твої почуття,
Розвіялись димом гірким
І канули зрадно в німе забуття:
Я стала для тебе Ніким.
«Забудь ти його і дзвінків не чекай»,–
Мій розум щосили волає.
Я б рада забути весняний наш рай,
Та серце ще й досі кохає.

* * *

Осінь вередлива примхи все справляє:
То теплом обніме, то дощем обмиє,
То вітри холодні в душу заганяє,
То у серці тужно й голосно завіє.
Вже прощальне танго листячко кружляє,
Кидає під ноги золоте вбрання.
Сонечко ледаче довго щось дримає,
Промінцем не будить лагідно зрання.
А тепла як хочеться! Отого тепла,
Від якого всі ми горимо дотла.
Та любов, як осінь, – пані вередлива:
То жарка, мов полум'я, то холодна злива.

Городня Валентина Анастасіївна

1954 р.н., філолог, заступник ди-ректора Коропської ЗОШ. Прозаїк, друкується в періодиці, зокрема, журналі «Перець». Її твори увійшли до ряду колективних збірок Ніжинського педуніверситету.

Портфель

- Галино, ти бачила таке, щоб портфель вдома був, а учень у школі? – звернувся Микола з питанням до своєї половини, яка порядкувала на подвір'ї.
- І де ж ти бачив?
- У нас сьогодні вдома таке.
- Не може бути, це на нашого Гену не схоже, - відповіла з подивом Галина.

– Це все твоє виховання, люба. Дякуючи саме йому, наш Генка знає лише три речі: добре поїсти, модно одягнутися та ще твоєю плойкою накрутити пасмо волосся над очима, - в'їдливо докорив чоловік.

– А твоє виховання де було?

– Моє за твоїм не встигало.

– Воно й видно, – побачивши, який портфель тримав у руках чоловік, хитренько посміхнулася і додала серйозно. – То віднеси сину портфель. Це тобі буде добра нагода хоч раз шкільний поріг переступити.

Миколі нічого не залишалось як мовчки взяти забуту річ, що видалась ще й важкою. І до школи. Коли вже був на ганку, блискавкою пронизало: в який клас ходить син? Забув у своєї «великої виховательки» запитати. Біля шкільного гардеробу сиділа повненька жінка. Як її по батькові величають, Микола не знав, але був переконаний, що його оболтуска вона знає і в який клас ходить – теж. Запитати про це прямо він не міг: чоловіча гордість не дозволяла.

Почав ходити біля гардеробу, придивляючись до дитячих курток та пальто: можливо вгадає серед них Генчин одяг і дізнається з напису вгорі над дверима, який клас.

Гардеробниця почала ходити за ним, підозріло зиркаючи. Батькові стало ніяково. Було зрозуміло, що цей варіант дізнання не пройде.

Микола попрямував до стенду «Голос учкому», де під заголовком «Вони запізнилися на перший урок» прочитав прізвище Біб Г. (10-А).

Ось і мій «передовик» з маминим вихованням. Треба за нього вже братися...

Із розкладу уроків, що висів поряд, дізнався, що в 10-А зараз урок зарубіжної літератури.

Відшукав кабінет, постукав. Через хвилину у дверях з'явився учитель.

– Вам кого, шановний?

– Мені Боба.

– А ви йому дядько чи...

– Батько! – ствердно відчеканив Микола.

Вчитель ще раз уважно подивився на нього і зник за дверима.

– Бобе, до тебе бать... , якийсь чоловік, просить вийти, – повідомив коректно вчитель, знаючи, що батька в того нема, бо живе поблизу і пам'ятає, що Григорія зовсім маленьким привезла мати, повертаючись у рідне селище з «города невест» Іваново, але чоловіка – ні. Учень шмигнув здивовано до дверей.

– Добрий день, я вас слухаю, – став перед оторопілим якимось відразу дядьком.

– Нема чого слухати, я помилився, пробач.

Микола, червоніючи, попрямував геть від 10-А класу. Поки йшов коридором третього поверху, то зупинила техпрацівниця, щоб з'ясувати, чи він не із санепідемстанції, бо чекає когось із отрутою для мишей. А чергова на другому поверсі поцікавилась, чи він не з комунгоспу по питанню чистки туалету, що забився.

«Так тобі й треба, дурню, – колінчив себе Біб старший. – Не знати, в який клас син ходить?!».

Біля умивальника, що на першому поверсі, якийсь високий хлопчина мив носа.

– Що трапилось? – продемонстрував свою уважність батько.

– Та, дрібниці. Сьогодні чемпіонат школи з волейболу і Бобик у носа вцілів.

– Що за Бобик?

– Наш шкільний чемпіон.

– І як так можна? – дивувався вголос Микола. – Це ж дитину можна скалічити. Ти вчителю скажи хай батька викличуть, а то цей Бобик ...

Наступні слова Біб проковтнув, бо побачив, як із дверей спортзалу біг до високого хлопця його Генка. Не помічаючи батька, звернувся до школяра:

– Ярослав, пробач, будь ласка. Ти сам винуватий: я робив подачу, а ти чомусь вискочив наперед із своїм носом.

Хлопці розсміялися, дружно обнялись і попрямували до спортзалу. У Боба старшого не вистачило сміливості окликнути сина. А прямо перед очима знову стенд «Спортивна слава школи». На фотографії красувався його Генка з накрученим пасмом волосся на лобі і підпис «Біб Г., чемпіон школи з волейболу, учень 10-Г класу.»

Батько повернувся із школи якимсь пригніченим, сховав під кущем смородини портфель і, доповівши дружині про виконання завдання, поцілувавши свого «великого вихователя» в щічку, тинявся на подвір'ї, виглядаючи сина.

Зустрів свого Генку прямо на хвiртці і відразу присіпався:

– Як це можна йти на уроки без портфеля.

Син здивовано глянув на батька.

– А це що? – скинув із – за плеча шкіряну сумку.

– А це ж тоді що? – спантеличено запитав батько, дістаючи портфель.

– Тату, та я востаннє ходив з цим портфелем до школи 4 роки тому, а зараз зберігаю там альбом з марками та свої дитячі гантелі.

– Гм... Ну й портфель, якби їх менше було... - шукав собі оправдання батько.

Євтушенко Ольга Миколаївна

1955 р.н., вчителька біології, Пролетарський сільський голова. Пише вірші, друкується в газеті «Нові горизонти».

* * *

Найкращий вчитель, сину, то життя,

Що долею веде за кроком крок.

Й на мить назад немає вороття,

Доки не скінчиться останній врок.

І перш, ніж день новий ти будеш починать,

Щоб менше міг зробити помилок,

Все треба зважить, все обміркувать,

Сім раз відміряй, раз відріж, синок.

Іди широким шляхом, сину мій,

А не вузькою хибною межею,

І кожне слово, кожен порух свій

Звіряй із совістю своєю.

* * *

Вітре-вітре буйновію,

Ти навій мені надію,

Забери мою печаль

І далеко десь причаль.

Дощик чистий, як сльоза,

Божа вранішня роса,

Змий мою журу з душі,

Біль у серці затуши.

Ніжна крихітна стеблинко,

Ти до сонця линеш стрімко.

Навчи труднощі долати

І з землиці силу брати.

Хочу квітам посміхнутись,

Аромат ніжний вдихнути,

Йти за мрією у даль

І забути про печаль.
Хочу в небо, в синь безкраю,
Там, де жайворон співає.
Крикну голосно здаля:
«Щасливою буду я...».

* * *

Срібні бусинки-росинки,
Кришталеві намистинки,
Павутинку б ніжну взяти
І усіх вас нанизати...
 І тебе б, берізко мила,
 Залюбки б я нарядила,
 Підперезала б твій стан,
 Тільки віти ти підстав.
Промінь сонячний хай бризне
Я на них накину низку.
Вранці заіскриться іній
Серпантинком сніжно-білим.

Жук Василь Миколайович

1968 р.н., філолог, директор радіо-організації «Коропське районне радіомовлення». Пише вірші, прозу, друкується в газеті «Нові горизонти». Член національної спілки журналістів України.

І я тому мовчу
(за мотивами Є. Михайлюк)

Як безутішність і розсудок скласти?
Забуть, як тліють очі, дивлячись з благанням.
На чії плечі свій тягар покласти?
А чи змиритись з долі злим мовчанням?
 І як же хочеться поплакатись тобі!
 Так боляче і безкінечно тяжко,
 Але й тобі не легше на землі.
 ...І я тому мовчу.
Мені за тебе, друг мій, страшно.

* * *

Коли утомляться вогні столичні,
Ти, вклавши всю свою сім'ю,
Згадай мене, прийди до мене звично,
Як літом входила в кімнату у мою.
І я тебе зустріну, як тоді,
Втоплюсь в волосі і перецілюю,
Все дороге і любе так мені, –
Змахнеш сльозу солодку і терпкую...
Утомляться столичні ті вогні,
І ти ввійдеш, я знаю: ти ввійдеш,

Дай Бог, щоби тодішньому мені,
Дістало сил зустріть прийдешнюю тебе...

* * *

Полюбила! Не пожаліла,
Що у серце любов впустила?
Не жалкуй – я тебе не згублю,
Я люблю!

Не ховай ти при зустрічі очі,
Бо немає у тому зла,
Що два серця холодної ночі,
Захотіли людського тепла.

Ця любов – може спалаху мить,
Хай що буде. Я в ньому згорю!
Я не можу тебе не любити.
Я люблю!

Голос, дотик, усмішку, тіло,
Поцілунок – квітку вогню,
Смійся гордо, хоч плач несміло.
Я люблю!

Творческая работа на заданную тему,
в которой слова плачут осенним дождём
по случаю неизбежности лета.

Ты стоишь у окна одна,
По стеклу ручейки сбегают,
Снова в доме твоём тишина,
И безмолвие комнат пугает.

Ты уже никого не ждёшь,
На коне на красивом, белом.
«Лишь бы кончился этот дождь,
И что б мама опять не болела.»

Вот сиреной завыл телефон,
«Лишь бы с сыном всё было в порядке...»

Ну а может быть это ... он...

Кто так долго играет в прятки?»

В белизну вновь холодной постели,
Твоё жаркое тело ложится,
Вновь, как в детстве, мечты и трели,
Те, которым уже не сбыться.

А с утра вновь, назло соседям,
Твои бодро стучат каблучки,
Выпит чай, жаль, пирог не съеден,
Но одной есть его несруки.

Безнадёжно гордая женщина,
Ты идёшь по земле красиво,
Улыбаешься ветру безпечно,
Для прохожих такая счастливая.

Заоконную песню глупую,

Ты не слушай, там всё не о том,
В ней слова от погоды расстроены,
Вот и плачут осенним дождем.
Отойди от окна, хорошая,
Улыбнись, ведь пройдёт и это,
Всё сбывается, что мечтається,
Слёзы осени сушит лето.

* * *

Снова я свободный и не знаю,
Сколько будет длиться эта блажь,
Ты сказала тихо: «Уезжаю.
Проводи меня в последний раз.»
 Ты ушла, и стало как-то пусто,
 А ведь вроде вовсе не любил,
 Пью вино и запиваю грустью,
 И уже почти тебя забыл.
И пришла другая, раскрасивая,
Я прогнал её, не то, что б злость унять.
Она просто не умеет сильно,
Так как ты смеяться и молчать.

Кирилюк Василь Денисович

1953 р.н., філолог, начальник відділу освіти Коропської райдержадміністрації. Поет,
прозаїк, автор поетичної збірки «Дві сили», спільних німецько-українських посібників з
вивчення німецької мови.

Василю Нікітіну присвячується

Весна торкнулася губами до землі,
Усе навкруг вирує від любові,
Вертають з вирію додому журавлі,
У небі чути спів їх полиновий.
Пернаті птахи – це твої вірші,
Кожен їх крик – це, ніби твоє слово.
Вони курличуть, а в моїй душі
Я чую сміх твій гірко-полиновий.

Храм у моєму серці

Може казати вголос це й не треба,
Але лукавства зроду не терплю.
Не хочу раю того, що на небі,
Я більше рай тут, на Землі, люблю.
 І пекла не боюсь, що піді мною,
 Бо я тут грішний на Землі не сам,
 Ми живемо на ній тут так з тобою,
 Що там внизу не снилося й чортам.
На власне серце маю всю надію,

Лише у ньому я господар собі сам.
Хочу щасливим бути – життю радію,
Буває важко – волю дам сльозам.
Серце – мій храм, у ньому мої мрії,
Мільйони спогадів, думок, ідей...
Туди ніхто вступити більш не сміє,
Бо там нема ні вікон, ні дверей.
Там не стоять колони мармурові,
Ікони теж не дивляться із рам.
Це храм Надії, Віри і Любові,
Який завжди чекає мене там.
Знаходжу час щодня зайти до нього,
Побути сам-на-сам, без суєти.
Якщо бажає раю хтось земного,
Відкрий свій храм в своєму серці й ти.

Моя любов

Я закохався в неї тої ж миті
І зрозумів, що то була вона,
Коли під вечір, на волошці в житі,
Сиділа втомлена і, ніби чуть п`яна.
І я завмер, і все в мені завмерло,
Завмерли всі думки мої, слова...
Яка краса, які на грудях перли!
Додолу схилена чарівна голова.
Не втримавсь я, простяг до неї руку,
Відсохла щоб мені вона була.
Зірвалась злякано і зникла враз без звуку
Моя Любов, ім'я якій – Бджола.

Найбільше щастя у моїм житті

Непередбачені людські путі,
Які Всевишній кожному встелив.
Найбільше щастя у моїм житті,
Що я тебе, кохана, полюбив.
Життю радію і радію всім,
Всміхаюсь сонцю вранці, як встаю.
Черпаю сили для життя я в тім,
Що я тебе безвимірно люблю.
Хоча бувало часом не везло,
Й багато літ в дорозі розгубив,
Я буду жити всім чортам на зло,
Бо я тебе іще не долюбив.

Ковальчук Людмила Володимирівна

1966 р.н., журналіст, заступник редактора районної газети «Нові горизонти». Пише оповідання, друкується в газеті «Нові горизонти».

Батькове сонечко
(Оповідання з життя)

Свою дружину Людмилу Руслан (треба ж такий збіг) любив безмежно. І не за красиву зовнішність, гарну фігуру, світлу голову і роботящу вдачу. Душа в неї була особлива. Ніжна, щира, привітна. А доброти і людяності вистачало на всіх. Все у ній Руслану подобалося. А особливо радістю повнилося серце, що і вона його кохає і ось-ось має подарувати сина чи донечку. Кого хоче більше? Більшість чоловіків бажає мати сина. А Руслану байдуже – дівчинка теж добре. А якщо буде схожа на Людмилу, то це просто буде чудово .

Вечорами, прийшовши стомленим з роботи, він лягав біля Людмили, прикладав голову до її округлого животика і прислухався, як ворушиться плід їхньої любові.

- О, ніжкою вдарив.
- А може, вдарила?
- А як назвем коли, буде хлопчик?
- А якщо дівчинка?

Так і не могло молоде подружжя визначитися, як же вони назвуть своє дитятко, аж поки серед ночі не відвіз Руслан Людмилу в пологовий будинок. Стояв під вікном, хвилювався. Місця собі не знаходив. А під ранок, якраз сонце сходило, повідомили: донечка народилася.

Мов на крилах, щасливий помчався додому, а потім до Людмилиних батьків, а як повертався у лікарню, забіг до магазину і купив букет білих троянд. Улюблених його дружини.

– Світланою назвемо, – мовив при зустрічі, – гарне ім'я. Бо народилася на світанку, найкращій порі доби. Коли сонце сходить. Хочу, щоб доля її була сонячною. А потім були безсонні ночі і радістю наповнені години перебування біля крихітної донечки. Людмила чомусь змарніла, сильно схудла, і обличчя у неї стало якесь жовте. Думали спочатку - від важких пологів, перевтоми. Але час йшов, а жінка все слабшала і слабшала.

Не судилося Людмилі і Руслану пізнати сімейного щастя на довгі роки життя, як того мріяли. Не довелось молодій жінці випити сповна чашу материнської любові. Діагноз, який поставили лікарі, був, як грім серед ясного неба. Рак.

Через місяць і поховали. Важко і боляче переживав Руслан втрату коханої жінки. Замкнувся в собі, мовчазний став. Жити з Світланкою перебравись до Людмилиних батьків, бо самому йому доглядати крихітне дитинча було важко. Піврочки лише виповнилось дівчинці. А йому ще і на роботу треба було. Пожили трохи. Але що то за життя у чужих йому людей. І хоча любили вони свою внучку, душі в ній не чаяли, але Руслану з ними жити не хотілося. Відчував, що задумали вони щось неладне. А згодом теща і запропонувала:

– Відмовився б ти, Руслане, від дитини. У Людмилиної сестри дітей немає і ніколи не буде. Вони з чоловіком виховують її, мов свою.

– Нізащо і ніколи, зрозуміли, – розлютився Руслан. – Це моя дитина і Людмилинка. І я її люблю і виховую, як і належить.

Після тієї розмови життя у домі тестів стало просто нестерпним. Особливо не клеїлися стосунки з тещею. Почалися залякування, шантаж, навіть місцеву «мафію» обіцяли залучити, щоб приборкати незговірливого зятя. А через декілька тижнів Руслан подався у столицю шукати роботу. Влаштувався на будівництво, жив у сестри. А одного дня наважився і поїхав до донечки. Зіскупився. Та й намір мав таки серйозний.

– Ну що, згадав, що в тебе є дитина? – зло буркнула теща. – Вона не твоя, а наша. Нічого не відповів, зайшов до кімнати, де в ліжечку солодко спала Світланка. О, Боже, так вона, як дві краплі води схожа на свою матір. Кліпнула оченятами і посміхнулася, простягнула рученята. Впізнала, хоч і не бачила вже два місяці.

Руслан, мов ні в чому не бувало, грався з донькою, аж поки тесть не пішов до спальні відпочивати, а теща на кухню мити посуд. Швиденько зібрав в сумку одяг, що потрапив під руку, забрав свідоцтво про народження (знав, де зберігаються в домі всі документи), укутав у свою куртку дитину і тихцем вибіг з дому. А там, під двором, вже чекала на них прогріта машина, кожух, щоб вкютати маля. Мороз же на дворі тріщав, як ніколи. І гайда з міста. Не встиг виїхати за межі, як задзвонила мобілка.

– Негіднику, верни дитину, – верещала теща. – я на тебе «мафію» накличу, в міліцію подзвоню, у мене там знайомі. Буде тобі за викрадення...

Знову дзвінок. Висвітився незнайомий номер. Незнайомець відрекомендувався: майор внутрішньої служби, такий то – і такий.

– Руслане, поверни дитину. Бо все це може скінчитися для тебе погано.

– Погано? А як? Я ж батько. І маю повне право виховувати свою дитину.

– Маєш, але ж що ти сам з нею будеш робити?

– Знаєте, шановний, моя мама виховала нас дев'ятьох і всіх в люди вивела. То що, ми дев'ятеро одній ладу не дамо?

До Києва добрався швидко. Світланка спокійно спала на задньому сидінні, закутана у кожух. А прокинулася тільки, коли опинилася у чужому для неї домі. Розплакалась. Але швидко заспокоїлася, побачивши тата і добре обличчя тітки Валі. А нагледівши Іванка, тітчиного сина, хутенько на чотирьох (ходити ще не вміла) поповзла до його іграшок.

Наступного дня Валентина розрахувалася з роботи. Стала доглядати Світланку.

Відмовився ходити до садка її Іванко. Їм двом було весело і добре. На прожиття заробляв Руслан. Працював з ранку до ночі. Донечку бачив рідко. Згодом знайшов більш оплачувану роботу і мав більше вільного часу, який витрачав всеціло на своє сонечко.

Дівчинка піростала. Оточена любов'ю і піклуванням рідних. І з кожним днем ставала все більше схожою на Людмилу. Ну, копія тобі! Така ж світловолоса і очі каренькі. А на щічках ямочки.

– Руслане, пора б і одружитися тобі, – казали хлопці, бачачи, як упадають за другом дівчата. – Дівчинці мама треба.

– Не зустрів ще я такої, яку б кохав так, як Людмилу. Не народилася ще та, яка б кохала мене так, як Людмила. Та й чи буде вона любити мою Світланку так, як рідна мати.

Поживемо побачимо. А поки що у мене є жінка, щоправда крихітна, яка приносить радість і втіху, – відповів на це.

Кажуть, у цьому світі все взаємозв'язане. Нічого ні звідки не береться і нікуди не дівається. Все перетворюється з однієї форми в іншу. Ось і у Руслановому житті так же.

Пішла у вічність кохана людина. А по собі залишила слід, який щодня, щохвилини, щомиті нагадуватиме все життя про їхнє велике кохання і втрачені надії.

...Сонце зійшло. Розпочався новий день. Знову на роботу. А ввечері, як і завжди, його зустріне, стоячи на підвіконні і тарабанячи маленькими рученятками у вікно, його Світланка, його сонечко, яке дарує тепло, наповнює душу почуттям батьківської любові і невимовною радістю серце. А ради цього і треба жити.

Ковальчук Тетяна Анатоліївна

1958 р.н., філолог, заступник голови Коропської райдержадміністрації. Пише вірші, оповідання. Друкується в газеті «Нові горизонти».

Неможливе

Коли на землю сугінки лягають,

І ніч спадає сонно за вікном,
Я тихо-тихо музику включаю,
Беру до рук сімейний наш альбом.
Наші батьки тут зовсім молоденькі
Із фотографій дивляться на нас,
І ми малі, кумедні, чепурненькі...
Ох, як же швидко пролітає час!
Ось ти стоїш такий малий, сердитий
Із дерев'яним коником в руках.
Це я – з бантом, в руках букетик квітів,
Із подивом і розпачем в очах.
Далі альбом гортаю потихеньку...
Не помічаю навіть сторінок.
Це ти – курсант, а це ось я – студентка,
Весілля наше, первісток синок.
А ось маленька щебетушка-доня
Сидить у татка на міцних плечах.
А твої очі сповнені любові,
Щаслива усмішка у тебе на вустах.
Шкода, плин часу нам не зупинити.
За осінню приходять знов зима,
І ми вже сиві, і дорослі діти,
І вже батьків наших давно нема...
Так хочеться альбом назад гортати,
Щоб діти наші вже дорослими були,
І щоб жили ще наші мама й тато,
А ми з тобою молодими знов були.

Шумлять верби

Софія акуратно склала випрасувані Світланчині речі і підійшла до вікна. Тихий осінній вечір оповив землю спокоєм, наповнив повітря запахом стиглих помідорів, ароматом ранніх груш. Мала Світланка безтурботно спала, розкинувши рученята, немов стомлений птах розпростерті крила. Незабаром повернеться з роботи Андрій, принесе в хату запах мастила, заліза, фарби. Ось вже три роки вони разом, а все ніяк не намілюються, не наговоряться, не вірять, що вони – сім'я, яку ніхто і ніщо вже не розлучить. Жінка оглянулася по хаті. Небагаті статки її не засмучували: дасть Бог здоров'я, розживуться. Головне, що є свій куток, своя хата, про яку жінка мріяла так довго. І пригадала Софія, як саме хата, чужа, нова, велика хата розбила її щастя, занастила три роки життя. У тій хаті її гнітило все: і її господар, і чуже незнайоме село, розкидане по ярах та кручах, і люди, що живуть, ніби вовкулаки, кожен за своїм височезним парканом, і та нова хата з великими вікнами, світлими кімнатами, високою стелею. Саме вона, та нова хата, що височить на кручі, стала причиною всіх її нещасть... Як добре жилось Софії у рідній батьківській хаті, старенькій, з маленькими вікнами, але затишній, теплій, веселій. Як любила вона свою рідну Журавлівку, що розкинулася по обидва боки Старика. Колись Старик був невеличкою річечкою, яка брала початок десь у лісах, але згодом змілів, пересох, перетворився у рівчак. Лише весною набирався сили, розливався і ніс у Десну сміття, гілки, тріски. Пригадалось жінці, як сиділа вона довгими вечорами у чужій хаті, чекаючи з роботи нелюба, як сльози заливали очі. Бо десь у рідній Журавлівці залишились батьки, два молодші брати, її веселі подруги і перше кохання – Андрій. А вона, тендітна,

сором'язлива дівчина, сидить, мов бранка, у чужій хаті, мовчки зносить і бурчання свекрухи, і важкі неприємні пестоші Петра. Вона плакала, згадуючи, як виспівували дівчата вечорами після роботи її улюблену:

В кінці греблі шумлять верби, що я насадила,
Нема ж того миленького, що я й полюбила.

Так було, і Софія безтурботно насолоджувалась молодістю, раділа кожному новому дню, працювала на колгоспних роботах в дівочій ланці, а вечорами зустрічалась з Андрієм. Веселий чорночубий юнак запов у дівоче серце. Зустрічалися, кохалися, мріяли про сім'ю, про власну хату. Хоч і нелегкими були ті післявоєнні роки, проте молодість брала своє. Андрій був чудовим гармоністом, тому молодь линула до нього, сільський клуб щовечора наповнювався дзвінкими переливами гармошки, піснями і танцями. А коли поверталися з клубу, то кароока Галя заводила своїм сильним голосом про верби, що шумлять в кінці греблі, про миленького, що поїхав за Десну. Дівчата дружно підхоплять пісню, і лине вона, сумна і душевна, далеко-далеко від Журавлівки.

Лише мати дорікала Софії:

– Що, знову з тим злиднем стояла? Навіщо він тобі, дочко, подумай! Ні батька, ні матері в нього нема, живе у братовій хаті. А там же своя сім'я, старшому братові він теж не потрібний, бо і в того – семеро по лавках. Будеш по світу старців водити та злиднів плодити. У нього ж ні кола, ні двора, одна гармошка на плечі та сухар на печі.

Софія тоді не дуже переймалася материним невдоволенням, адже Андрій працює слюсарем на цукровому заводі у сусідньому селі, йому обіцяють дати квартиру від заводу, хай лише армію відслужить. Він служитиме, а вона працюватиме в ланці, чекатиме, а коли повернеться, поберуться. Але доля розпорядилася по-своєму.

Восени хлопці йшли в армію. В один вечір у сільському клубі проводжали Сашка, Миколу, Андрія та Іллю. Сміх, жарти, веселі пісні, добрі побажання призовникам лунали звідусіль, а Софія заливалася сльозами, дивлячись на коханого. Відчувало серце біду, але нічого не могло змінити. Пішов служити Андрій, а Софія лишилась у селі.

А лихо і не забарилось. Якось на Покрову пішли батьки на храмове свято в сусіднє село, зустрілись там із далекою ріднею із Бурчаків. Слово за слово – і пішла розмова про дітей та онуків. І нарадила кумася Софіїній матері, що є у їхніх Бурчаках парубок. Один у матері, батько на війні загинув, то сам господарює, а хата в нього нова, велика. От добре було б їхній Софії господинею там стати. Свекруха живе в малій хатині, а молоді самі собі господарями будуть. Дівка вона на порі, а вдома ж ще два брати підрастають. Одного, коли підросте, відділять у хатину, другий з батьками житиме, а Софія в сім'ю чоловіка хай іде. Ой, там же така хата на все село!

Посіяла кума зерно на підготовлений ґрунт. І почала мати щодня одне і те ж втовкмачувати в голову доні:

– Іди за Петра – господинею будеш. Там хата нова, своя буде, не будеш по чужих кутках горе микати. А про Андрія забудь, може, він з армії в село і не повернеться, повіється кудись на цілину. А Петро – господар, на пилорамі працює, а де ліс, там і гроші. Що тобі ще чекати?

– Мамо, не любий він мені, чужий, я ж його і в очі не бачила. Може, він там страшний який чи недобрий, що бурчаківські дівчата його цураються, а свашки наречених йому по селах шукають, – заперечувала крізь сльози дівчина.

Проте мати лишалась невмолима. Вона днями мовчала, скоса поглядала на дочку, всім своїм виглядом демонструючи невдоволення. Від Андрія надійшло кілька листів, а потім довго не було. А тут і Галя дочекалася свого Івана, і Ольгу засватали. Село загуло про весілля. Софіїне життя перетворилось на пекло. Уже й батько почав скоса поглядати на дочку:

– Що, Соню, принца заморського чекаєш? Знаходиться хлопець, то іди, там же і хата нова. Чи ти думаєш до сивої коси дівувати та в мене на шії сидіти? Дівка, як лоза, де вткни, там і приживеться. А у мене ще он два лобуряки ростуть, є кого в люди виводити.

Плакала дівчина, але ніхто не зважав на її сльози. Вже по селу поповзли чутки, що не поважає Софія батьків, противиться батьківській волі. Так тривало півроку. А невдовзі після нового року і свати приїхали, молодого привезли. Сиділа Софія, як у воду опущена. Від постійних сліз схудла, під очима кола. Глянула з-під лоба на Петра – серце обірвалося. Високий, широкоплечий, короткоший. Голова масивна, чуб білий ріденький, очі безбарвні, сиві. За весь вечір Петро не промовив до Софії жодного слова, лише окинув поглядом з ніг до голови, ніби оцінюючи. Софії здалося, що він глянув на неї, як на худобину: чи добра буде в господарстві, чи потягне хатню роботу, чи справиться з чималеньким господарством. Проте з батьками говорив про все.

– От хазяїн, от молодець! Тримайся за нього Соню, як воша кожуха, з таким не пропадеш з голоду. А що не красень, то нічого: звикнеться – полюбитися, – рішуче заявив батько. Це було остаточне рішення батьків, проти якого дівчина не сміла противиться. Скільки сліз бачила дівоча подушка, на якій коротала безсонні ночі Софія. Куди подітись? До кого прихилитись, коли рідні батьки не хочуть чути доччиного благання, не хочуть бачити її сліз?

Не пам'ятає, як і весілля відгуляли. Сиділа, мов з каменю витесана, не пила, не їла, нічого не чула і не бачила. А як заспівали дружечки весільної:

Прощай, прощай, Софієчко, сестро наша,

Тепер ми уже не твої, ти – не наша...

Залилась сльозами, вклонилася на чотири сторони, і понесли її баскі коні далеко від рідної домівки, від тих старих розлогих верб, де стояла з милим.

Важко жилося Софії в чужій стороні, в'язницею стала для неї та нова хата з великими вікнами, а чоловік – нелюб – катом. А тут ще й свекруха щодня в хату заглядає, все перевіряє, що варила, як поправа, як свиням висипала, скільки молока надоїла. Крутиться молодичка щодня, як муха в окропі. І колгоспна робота, і город, і господарство чимало сили потребує. А ніхто на питає, чи їла вона за день, чи здорова, чи не потребує чого. Петро щодня то в лісі, то на пилорамі, а ввечері приходиться додому, то ще й перевірить, чи все зроблено. Його хвилювали лише гроші. Коли він діставав їх із свого сховку і починав перераховувати, очі його добрішали, він щось шепотів губами, розгладжував кожний папірець, перев'язував резинкою і знову ховав.

Серед худоби Софії було веселіше ніж у хаті. Вона бігала, годувала, поїла, доїла, чистила, навіть розмовляла з худобою.

Найбільше жінка боялась ночі, коли опинялась з Петром у ліжку. Його великі, важкі руки, мов холодні гадюки, мацали її тіло, стискали, давили, м'яли його. Софії здавалось, що її кат готовий розчавити, розтерзати розпластану перед ним жінку. Він скреготав зубами, тремтів усім тілом, ніби хотів знищити свою жертву. Після таких любощів Софія лежала спустошена, принижена, змучена грубою чоловічою силою. На її грудях, плечах, ногах ніколи не сходили синці. Але найболючіше було те, що нікому було пожалітись, поплакатись, розказати про свої муки.

Так минуло майже три роки. Жодного разу вона не відвідала батьків. Знала лише каторжну роботу та знущання. Друзів у неї в селі не було. Вони ні до кого не ходили, і до них ніхто дверей не прочиняв. Жила, зціпивши зуби, мовчки терпіла знущання, тихцем, щоб ніхто не бачив, оплакувала своє безталання і ненавиділа. Здавалось, що саме ненависть і тримає її на цьому світі. Лише одного просила в Бога, щоб не дав він їй дітей від осоружного чоловіка, бо зневажала його, як нікого і ніколи в житті. Петро почав дорікати, що скільки вже живуть, а дітей немає. А тут ще й свекруха підливала масла у вогонь, що не хоче ледащо мати дітей від її синопка, що, може, вона взагалі пуста.

Софія мовчала, а в душі була щаслива. Одного разу вночі Петро за звичкою закинув на неї руку, щоб вгамувати тваринну похоть, але жінка з силою відштовхнула його:

– Досить знущатись з мене! Геть! Ненавиджу!

І тоді Петро почав бити її. Важкі кулаки падали на плечі, на груди, які ще не знали материнства, на живіт. Бив мовчки, люто, мов запеклого ворога, а вона мовчала. Не

кричала, не просилась, на плакала, а зяято мовчала. Це ще більше злило Петра. Він хотів, щоб вона благала його, молила, повзала в ногах, хотів доказати, що він господар. Нелюб нищив тіло, але не міг подолати душу. Жінка так ненавиділа його, що навіть болю не відчувала.

Вранці, коли чоловік пішов на роботу, Софія збрала у вузлик деякий свій одяг, що привезла колись від матері, і пішла. Вперше за три роки свого заміжжя йшла до батьків. Побите тіло боліло, але вона, мов на крилах, летіла у свою рідну Журавлівку. Під вечір ввійшла у рідну оселю. Здивований батько підняв очі на дочку, мати цідила молоко і теж застигла у тривожному здивуванні. Намагаючись бути веселою, Софія сказала, що скучила, прийшла провідати, а то почнеться косовиця, то роботи буде багато. За вечерею розпитувала про подруг, знайомих, сусідів. Лише про своє життя відмовчувалась, не хотіла казати правди, бо відчувала, що батьки настрожені її появою.

– Соню, а ти знаєш, що твій Андрій з армії прийшов, якимсь у мене про тебе розпитував, а я сказав, що ти до нас не приходиш, - безтурботно повідомив менший брат.

– Яке вже їй діло до Андрія, вона мужня жона, нічого на парубків заглядатись, – невдоволено пробурчала мати.

Згадка про коханого ніби ножем вдарила в серце. Софія здогадувалась, що Андрій може бути в селі, але боялась думати про нього. Лягла спати, не вмикаючи світла. І, коли голова торкнулась подушки, сльози полились рікою. Плакала від болю, від наруги, від туги за втраченим коханням. Вже засинаючи, почувала:

Не я ж його полюбила, полюбила мати,

І звеліла молоденькій рушнички подати.

Це дівчата на вулиці виспівували, чекаючи своїх суджених.

Другого дня біля колодязя зустрілася з Ганною – дружиною Андрієвого брата Миколи. Жінка пильно подивилась на Софію і промовила: «Софіє, що з тобою? Ти так змарніла? Андрій повернувся, побивається за тобою.» І тоді змучена байдужістю рідних, покинута напризволяще жінка вперше пожалілась живій людині про своє горе.

А ввечері Андрій чекав її під вербами. Стояв перед жінкою стрункий, статний, красивий, коханий. Він змужнів і постаршав. Софія нерішуче наблизилась до коханого, а коли він простягнув до неї руки, впала в його обійми. Вони говорили, сміялися і плакали, пестили одне одного. Софія була щаслива. Почуття ніжності, кохання, щирості, які, здавалось, завмерли в ній назавжди, тепер вилились назовні:

– Я нікому тебе не віддам, кохана, ми будемо разом, жоден чоловік не скривдить тебе більше, – шепотів Андрій, палко голублячи жінку.

Другого дня по обіді у двір зайшла свекруха з материною кумою. Софія, розпашіла над ночвами, прала білизну. Гості мовчки посунули в хату. Батьки насторожились і переглянулись.

— Ось, сватоньку, приїхали забирати втікачку, – почувала Софія свекрушин в'їдливий голос.

– Осоромила нас на все село, втекла, від такого хазяїна, з такого раю втекла. Добрий же ви батько, що не навчили дочку чоловіка шанувати! Може, до свого колишнього полубовника прибігла?

Свекруха лютувала, батьки стояли розгублені і якісь нещасні, а в Софії закипав гнів. Він наростав, мов гірська лавина, готовий вирватись на волю і знищити все на своєму шляху.

– Взяти б, куме, віжки та відшмагали, щоб більше не наважилась тікати. Там же таке хазяйство, така хата... – обірвала на півслові кумася, коли Софія різким рухом рвонула на собі кофтину, аж гудзики посипались на підлогу.

Перед отетерілими суддями жіночої долі стояла вродлива молода жінка, тіло якої було вкрите синцями та саднами:

– Бийте, тату, якщо знайдете небите місце на моєму тілі, тільки краще зразу вбийте мене у рідній хаті, але до того нелюда я більше не повернуся! Краще вже в Десну!

У хаті повисла гнітюча тиша. Раптом двері відчинилися і на порозі виріс Андрій. Він рішуче взяв Софію за руку і повів. Вони йшли вулицею, а вслід, мов батогами, бив лемент вже колишньої свекрухи:

– Веди, веди, вона ж ялівка, у неї дітей не буде, вона і від тебе втече!

Андрій привів Софію у братову хату. Ганна прийняла її як рідну. Згодом завод виділив молодятам житло: невелику затишну хатину. Упорядкували її, Андрій сам зробив стіл, стільці, полицку для посуду, а потім і колиску для маленької Світланки...

Двері відчинилися, і Андрій пригорнув дружину:

– Що, господине, наварила, чим чоловіка пригощатимеш?

– Ти спершу руки вимий від мазуту, а потім до столу, – обізвалась жінка і поцілувала коханого в щоку. Сіли вечеряти, полилась тиха мила розмова. Раптом Софія на півслові замовкла: з маленького радіоприймача линула знайома мелодія:

Плачте, очі, плачте карі – така ваша доля,

Полюбила козаченька при місяці стоя.

Андрій пригорнув дружину і промовив словами іншої пісні:

– Так, жінко, хто в любові не знається, той горя не знає.

Кожедуб Людмила Олексіївна

1946 р.н, вчителька-пенсіонерка. Пише вірші, оповідання, драматичні твори. Друкується в газеті «Нові горизонти».

Все біжим по життю

Все біжим по життю,

Ніби коні біжать у розпуці.

Все біжимо кудись...

Неможливо вже нас зупинить.

А душа наша скиглить і просить:

– Мерщій схаменись!

Та куди до душі прислухатись?

Гаркнем: «Цить!» –

Скільки нині спокус.

Як у тому старому ще Римі:

Тут горілка рікою,

Там гроші до банку течуть,

А красуні – такі довгоногі –

Своє плетиво ласки за гроші

Плетуть і плетуть...

Все спішиш і летиш

На кажанячих крилах у темінь.

Чи до світла тобі,

Як манливих спокус кличе плем'я?

І ревеш ти у п'янім екстазі:

– Хліба й видива!

Інше все можна забуть:

Про роду свого коріння,

Про чисте й ніжне творіння,

Про працю, що чесно

Весь вік ти робив.

І летиш, як метелик,

На вогонь салютів щоденних...
Що ж для рідного краю зробив?
Що зробив для сім'ї?
І кого обігрів, возвеличив?
Мо` до бога на прощу ходив?...
А ти крила все смалиш.
Тож обсмалиш і все предковичне.
І не знатимеш ти:
Чи хотів цього, чи не хотів...

Дилема

Якби молодість вмiла, а старість могла –
О, скільки б на світі створилось добра.
Якби молодість знала, а старість би йшла,
Які б тоді в світі творились дива!
Якби не «створили» проблеми батьків:
О, скільки б умілих росло чоловіків!
Якби не створили проблеми дочок,
Ох, скільки родилося б ще діточок?!
Якби не створили проблеми невісток,
О, скільки свекрух мало б їх за дочок!
О, скільки тих шлюбів лишилося б жити,
Міцную сім'ю так нелегко розбити!
А так негаразди і там, і тут,
Бо кожний свій норів не хоче припнуть.
Так і живем у проблемах своїх,
Буваємо часто ні в сих і ні в тих.
Іноді смішно ділим дітей,
Іноді спішно в дурість бредем,
Мов Агасфер підійшли до мети,
А потім знову звертаєм з путі.

Я

Весною я взяла та й народилась.
Аж п'ятою дитиною в сім'ю прийшла.
Ці пахощі чарівнії бузкові...
Творять в житті моїм лише дива.
Люблю весну чарівну і п'янкую.
Люблю красу, її не осягнуть.
Краса буття – це вищеє творіння,
Яка в житті нам осяває путь.
Бо пахощі весни, усе прийдешне.
Вони завжди для нас – нове життя.
По ньому ти ідеш веселий і замріяний
Під білий цвіт весняного буття.
Коли весна в душі, ідеш ти легко,
Хоч скільки літ тобі уже пройшло,
«Весна» чи «Літо», «Зима» чи «Осінь»

Радість і щастя – все любов вело.
Веде і нині, хоч є вже втрати,
Хоча чомусь немає вороття,
Але завжди щоденні є турботи
Та радість невіданого життя.

Змій

Бідний, бідний отой змії,
Що на чашу клюнув.
Полюбив гіркий напій –
Взяв, у душу плюнув.
Розтоптати душу враз
Схотів за чарчину,
Щось лепече несвідомо –
Дурну всяківщину.
Меле, меле язиком,
Перекинув чарку,
Та й до жінки поліз,
Щоб вчинити сварку.
Каже жінка: «Я плюю
Тобі, змію, в пику.
Вийди, стерво, із душі
Мого чоловіка! ».
Кулик Олександра

1995 – 2007 р.р. Учениця Мезинської ЗОШ. Трагічно загинула. Писала вірші, оповідання, легенди, виготовляла чудові вироби із соломи. Стала переможцем конкурсу «Легенди мого краю» (2003 р.).

Легенда про Мезин

Живу я в селі Мезин. За легендою моє село заснував Мезя. Оселився він на високому пагорбі над Десною. Пізніше тут виник хутір. Люди займалися землеробством, ловили рибу, ходили на полювання. Існує ще одна - легенда – про Мезинське підземелля. Набіги ворогів змушували людей переховуватись. Кажуть, для цього над Десною був насипаний великий курган з підземним переходом. По ньому люди переходили на лівий берег річки. Там, на островах, вони були в безпеці. Зараз цей курган зветься Городок, Городище, а село – Мезин.

Мурка

Два роки тому мій тато приймав від населення молоко. Одного ранку я поїхала з ним, бо дядько Володя пообіцяв подарувати мені кошеня. Я сама його вибирала. Серед чотирьох кошенят мені сподобалося одне. Воно було маленьке, чорненьке, з біленькими цяточками на лапках. Я назвала його Муркою. Поступово Мурка навчилася їсти, спритно лазити по деревах, весело гратися зі мною. Виросла моя Мурка гарною й розумною кицею. А недавно вона стала турботливою матір'ю для своїх трьох кошенят, яких не залишає ні на мить. Я люблю свою Мурку і її кошенят і часто граюся з ними.

Лелеки

Кілька років тому лелеки принесли весну на наше подвір'я і мене на своїх крилах моїм рідним. Своє гніздо вони збудували на електричному стовпі біля нашого будинку.

Відтепер вони мої ровесники і друзі.

Щороку, прилетівши, лелеча сім'я збирає гілля, суху траву для ремонту своєї домівки. Лелеки дуже дружні. Вони по черзі висиджують своїх лелечат.

Спостерігаючи за ними, я помітила, що вони працьовиті і дбайливі господарі. Коли маленькі дітки вилупляться з яєць, батько-лелека своїми довгими ногами ходить по озерах і добуває їжу своїй сім'ї. Діти радісно розкривають ротики і жадібно її поїдають.

Ось уже маленькі лелечата стали підростати. Батьки вчать їх літати, розмовляти. Спочатку діти невміло підстрибують у гнізді, потім з кожним днем вони стають усе сильнішими.

Восени мої лелеки відлітають у вирій. Я сумую за ними, з нетерпінням чекаю своїх друзів, щоб знову разом зустрічати весну.

* * *

Я пишу і читаю,

Малюю й співаю,

І мову англійську вивчаю.

А я Шура, Шуринка, Шуренятко –

Я всього лиш маленьке дівчатко.

Пилипець Володимир Максимович

Чернігівський поет, автор дев'яти поетичних збірок. Народився в с. Мезин.

Матусі

Пам'яті трагічно загиблої Олександри Кулик.

Мамо! Не журися. В твої сни

Буду я приходити живою...

Вирва тоді рідної Десни

В царство поманила під водою.

Я пручалась, та обійми ті

Так чомусь мене й не відпустили.

Промені хитнулись золоті

І останні вихлюпнулись сили.

Душечка злетіла до небес,

Звідки я тебе щоразу бачу.

Наче у краю живу чудес,

Шлю любов тобі свою гарячу.

Не журися, мамо. Бережи

Своє серце. Хай притихнуть болі...

Я прийду – ти тільки лиш скажи,

Білими снігами впаду в полі.

Ластівкою залечу у двір,

Закружляю яблуневим цвітом.

Лиш не падай духом – щиро вір:

Я з тобою взимку, мамо, й літом.

Луць Людмила Володимирівна

1961 р.н., філолог, секретар Понорницької селищної ради. Пише вірші, друкується в газетах «Нові горизонти», «Коропщина».

Поема про батьків на честь Золотого весілля

Якими віршами, думками чи словами
Те передать, що у житті збулось,
Як привітати вас сьогодні, тату й мамо,
Вже 70, а наче й не жилось.
Обом по стільки і піввіку поряд –
Такий значний поважний ювілей.
Ділили разом працю, радість, горе,
Любили землю і своїх дітей.
Зберуться діти всі і п'ятеро онуків,
А скоро світ побачить правнуча,
І відпочинуть хай натружені вже руки,
І хай плече прилине до плеча.
Хай згадується вам рожевий цвіт
Тих літ, що відцвіли уже давно,
Тих неспокійних, тих далеких літ,
Яких сюжети гідні для кіно...

* * *

В старій із призьбою «шевченківській» хатині
Зросла у злиднях матінка моя,
Десь під Воронежем татусь її загинув,
Сестричка, мати – ось і вся сім'я.
Лиш тільки виповнилось дівчині п'ятнадцять –
Подалася долі кращої шукать,
Шукала у далекому Донбасі,
Де довелося тяжко працювать.
І батько мій родивсь в лиху годину:
В дванадцять років – повний сирота,
В дитинстві раннім ледве не загинув –
Страшні ж бо іграшки розкидала війна.
В колонію потрапив ні за віщо
(Необережно про «вождя» сказав).
Що бачив там – розказувать навіщо,
Бо річ ясна, що не розкошував.
А потім теж в Донбас завербувався,
І там новобудови підіймав,
Там в скромну дівчину невдовзі закохався
І так у край деснянський наш попав.
Привіз з собою цілих дві валізи –
Почав новий історії виток.
А що в валізах тих? –
Одне заліззя
(В механізації мій тато був знаток).
І закрутилося життя в селі малому:
Робота від зорі і до зорі.

І ось уже живуть в новому домі,
Корівка Зорька мукає в дворі.
На ферму мама поспіша щоранку,
А тато – комбайнер передовий:
Медалі, грамоти, а ще і орден Слави
Нагадують про подвиг трудовий.

* * *

На мозолях своїх не збагатієш,
Але жили, тяглися, як могли,
Нас, трійко діток, підняли, зростили,
До зрілих літ вже й дещо досягли.
Свій тракторець склепав татусь руками –
Землі ділянку добру обробляв,
Млинок поставив, міні-пилораму,
Усе, що треба для життя, надбав.
Отак би вже і віку доживали,
Де вкорінились, міцно прижились,
Але ж – бо ні, не на того напали,
Щоб тато заспокоївся колись.
– Поїдем на багатші села, жінко,
Я риболовить буду на Десні,
А ти на старості, хоч трохи відпочинеш
Від господарства й праці на землі.
Ти будеш жить, неначе королева,
В комфорті й зручностях аж до кінця життя!
Сказав – зробив (слова його сталеві)
Й тепер назад немає вороття.
Придбали в іншому селі хатинку,
Доклали сил, уміння й грошенят,
Зробили все, неначе на картинці:
Вода і газ, і в квітах унітаз...

* * *

Тепер ось ювілею дочекались –
Весілля золоте прийшло,
Тож зичим, рідні, щоб усе збувалосьь,
І радість, і здоров'я щоб було.

Макеєв Володимир Миколайович

1974 р.н., викладач музики і співів, провідний методист з музичного жанру Чернігівського ОНМЦ. Народився в с. Верба. Автор і виконавець популярних пісень. Лауреат обласного етапу Всеукраїнського конкурсу «Червона рута - 2009».

Сіверщино моя

Слова і музика В. Макеєва

1. Від'їжджаю я знов із села,
І дорога веде в далечінь.
Хочу щиро, щоб щастя й добра
Було більше на нашій землі.

Приспів:

Сіверщино, рідна моя
Щедра українська земля,
Луки, поля і ліси –
Світ добра, світ краси.
Сіверщино, мила моя,
Віками оспівана,
Палаці і храми твої
Й град Чернігів на схилах Десни.

2. Я в далеких містах побував,
Відкривав невідомі краї,
А в душі знов бринить, мов струна,
Щемний спомин про свій отчий дім.

Приспів.

3. Грає вітер вже листям сухим,
Літо в вирій понесли птахи,
Я залишу всі справи свої
І приїду в село до батьків.

Приспів.

Липнева ніч

Слова і музика В. Макеева
Ніч липнева дарувала щастя нам,
Радісно всміхались з неба зорі,
Шепотіла ти мені слова п'янкі,
Я губився у твоїм просторі.
Цілував і милував тебе я ніч,
Ранок нас зустрів срібними росами,
Йшли з тобою ми щасливі через луг,
Плив туман, як хмари, над покосами.

Приспів:

Чарівнице ніч, кохання збережи,
Не ховай його в свої обійми.
Ти, дівчино мила, мене ніжно люби,
Доки сонце вранці не зійде.
Липень нас з'єднав тоді у тихім гаю,
Від кохання ми були немов на крилах.
Пісню дарували солов'ї нам свою
І тону в я у твоїх обіймах.

Вечорами було дуже добре нам,
Пролітали літні теплі днини,

І дарує прохолоду жовтень знов,
І не чути спів вже пташиний.
В гаї стежки вкрили листя килими,
Всі дерева вділися в багряний колір,
І не так багато часу до зими,
Я лишився у твоїм полоні...

Приспів.

Човен кохання

Слова В. Михайленко

Музика В. Макеева

1. Ми зустрілися з тобою
Над рікою широкою -
Там, де сходяться високі береги.
Наші погляди сказали,
Все, чого ми так чекали,
Й захопила нас нестримна течія.

Приспів:

Усмішка твоя –
Мов ранкова зоря,
Усмішка твоя на світанку.
Ніжні очі твої –
Джерела хмельні –
Сп'янили мене аж до ранку.

2. Човен мчить рікою стрімко,
Я не знаю, де зупинка,
І куди нас бистра винесе вода.
Чи на сушу, чи у море,
Чи вітрило вітер зборе,
Чи закрутить нас веселий водограй.

Приспів.

Макієнко Василь Митрофанович

1924 – 2007 р.р., бібліотечний працівник, художник-пейзажист, прозаїк. Друкувався в періодичних виданнях, зокрема, газетах «Нові горизонти», «Коропщина».

Карасі

Двері свого кабінету Олексій Петрович замкнув рівно о шостій вечора. Поспішав додому, бо сьогодні п'ятниця. А завтра субота, вихідний. Треба підготувати наживку, вудки, перевірити міцність жилки – словом, на всі сто підготуватись на рибалку. Щоб з гарантією! Щоб повернутися додому з повним мішком півкілограмовиків. Його приятель, Сергій Прокопович, як розказав, що там у кар'єрах робиться, то з середи не йшло з голови поїхати в Галичівку.

Дома Олексій Петрович запитав у дружини:

– Велику сковороду сусідка принесла чи ні?

– Ні.

– І що за звичка! Як візьме, то поки сам не забереш,— не поверне. Пішла б у госпмаг та й купила собі.

– Е, купиш! – зітхнула дружина. – Наш госпмаг двічі на рік відчиняється, та й то не надовго. А навіщо сковорода?

– Навіщо? По карасі завтра їду! Кажуть, наживці впасти не дають. Та всі отакенні, як рукавиці.

– Краще б жуків потруїв. Картоплю вже кінчають.

– Жуки – не вовки, в ліс не втечуть. Сметана в тебе є? Нема? То обов'язково купи. Знаєш, які бувають карасі в сметані?! Пальчики оближеш! І пивця купи. Запивати будем. По сковороду збігай. А якщо прийде Сергій Прокопович – хай почекає. Я пішов по черв'яки. Треба сот чотири накопати.

Червнені ночі дуже короткі. Ще на заході світліє небо, а за годину – другу вже рожевіє на сході. Хто раніше приїде до води, в того й риби буде більше, бо карасі найкраще клюють до схід сонця.

Олексій Петрович з Сергієм Прокоповичем на мотоциклі мчали в Галичівку. Обом ввижались незабутні і найприємніші в житті хвилини, коли на гачок вчепиться здоровенний срібно-золотий карась. Як тремтячими руками будуть його класти в торбину, і яка ота торбина буде важка в кінці дня.

Не від'їхали від Риботина і п'яти кілометрів, як сталося нещастя: заднє колесо спустило дух.

– А щоб тебе всі вогні спалили! – лаявся Олексій Петрович. – Оце наловили!

Зняли колесо, розмонтували. Знайшли діру. Почали клеїти камеру. А повз них мчали мопеди, мотоцикли, навіть «Жигулі» шугонули. І коли Сергій Прокопович сказав, що там вже «дають життя», Олексій Петрович просичав:

– Держи вже камеру, щоб пісок не потрапив на клей.

А той знову:

– Сонце вже піднялось.

– Не сліпий, бачу,— кипить Олексій Петрович.

– Та ти вже не сердься. Ще наловимо! Пізніше хоч і не так часто клюють, зате крупніші.

Нарешті приїхали до торф'яних кар'єрів, наповнених жовтою з болотяним запахом водою. По коліна в грязі стояли рибалки. В Галичівці співали півні, гавкали собаки, гелготіли гуси, під лісом паслися корови.

Олексій Петрович вибрав собі місце поблизу купи дрібного торфу. Штани повісив на вільховий кущ. Забрів у воду. Біля ніг забулькало – виходив на поверхню болотяний газ. Сипонув гороху, каші. Розмотав вудку. Ловив тільки на одну, бо чув, що на дві не встигатиме «ізвлекать» карасів. З годину стояв, втупивши очі в нерухомий поплавець та лаючи подумки навісних комарів, що липли до тіла, як мухи до меду. Аж ось поплавець ледь задрижав і поволі пішов убік. «Півкілограмовик» – аж тьохнуло серце. Різко смикнув вудку. На гачку зателіпалося якесь рибеня завбільшки з сірник.

– То удидка, – хіхикнув хлопчисько, що стояв недалеко. Олексій Петрович і вухом не повів. Відчепив рибку і кинув подалі від берега.

Постояв ще з годину. В ногу щось ніби вколело. Наш рибалка несамовито заверещав, кинув вудку і з криком «рятуйте!» кулею вискочив на берег. На обох ногах теліпалося по півдесятка чорних п'явок. З води, як пробки, повискакували й інші рибалки. Бігали, репетували. В кожного на ногах були п'явки.

– Солі, солі треба! Тоді відпадуть. А так до серця дістати можуть, - кричав один.

– Вогнем припікай, клятих!

– Бензином на них!

Знову заходити у воду боялись. Одні змотували вудки, інші більш сміливіші, частіше дивились на ноги, ніж на поплавці.

– Де ж «рукавиці»? – запитав Олексій Петрович у свого приятеля.
– Сьогодні не було кльову, – відповів Сергій Прокопович.
– А його тут взагалі не було. То хтось плітку пустив, – сказав один з рибалок. – торік бралися грамів по двадцять...
Опівдні Олексій Петрович вже був дома.
– О, так швидко наловив? – зраділа дружина. – А я сметани купила цілу макітру. І пива.
Олексій Петрович, усівшись на ганку, смакував холодне пивце, заїдав сметаною і стомлено споглядав, як колорадські жуки доїдали на городі останню картопляну гичку.
Поруч на призьбі срібним карасем сяяла проти сонця, начищена до блиску цеглиною, велетенська сковорода.

Матвієнко Світлана Станіславівна

1970 р.н., бібліотечний працівник, бібліотекар відділу обслуговування Коропської ЦБ.
Пише вірші, друкується в газеті «Нові горизонти».

Моєму селу

Поза селом беріз і верб стоїть юрба,
Хмарки над ними у химернім танці,
Ніде тепліш і затишніш нема,
Як в любій серцю, дорогій Тростянці.
Навкіл села – поля і лісу свита,
А в ньому – ягоди, гриби, птахи.
При в`їзді збоку розлилась Рокита,
Де хлюпаються влітку дітлахи.
Тут цвіт садів і зелені смарагд
І люди працьовиті та завзяті.
Вузенькі вулички тут вибілених хат,
Могила батька і чекає мати.
Ясніші зорі й квіти запашніші,
Повітря чисте, запах полину,
Й ніде-ніде нема такої тиші.
Я так люблю стрічати тут весну!...
Вузенька стежка, що веде до школи,
Скільки дитячих ніг по ній пройшло!
Не віриться: вже двадцять літ відколи,
Покинули ми юними село.
Воно дало усім путівку в люди:
Із крихітки села – і в майбуття,
Й тому, де б не були ми, всюди
Нама без згадки про село життя!

Моєму життю

Куди спішиш, ріка мого життя?
Чом залишаєш молодість в лету?
Стрімко лягає шлях у майбуття.
Я ж із минулого вінок плету.

У тім вінку крім квітів – почуття:
Волошка – щирість, лілія – кохання.
Ромашку – зрадницю я викину з життя,
В вінок вплету барвінок – то бажання.
Шука кульбабка місце в плетиві своє,
Ірис – як мудрість, а безсмертник – вічність,
Троянда з колючками – то життя моє,
Любисток й м'ята – лебедина вірність.
Пущу вінок свій у ріку життя –
У долі легкого шляху просить не стану,
Нехай біжить мій шлях у майбуття,
Я ж – зіркою згорю і в вічність кану!

Донькам

Я ладна для вас небо прихилить,
Біду всю випить. Хай не йде за вами.
Хвороби, неприємність, болю мить
Відвести материнськими руками.
Вам зрозуміти важко, ще малі:
Як пальчик ваш болить, а моє серце,
Скоро полинете від нас, мов журавлі,
Лиш біль розлуки вп'ється гірким перцем.
Я знаю – буду часто нарікати:
Не так голубила, не так любила,
Що обіцяла вам я небо прихилить,
Ви вирости, а я й не прихилила.
І зрозумієте мене ви лиш тоді,
Як мамами поможе Бог вам стати.
Мої збіжать вже роки молоді,
Вас виглядатиму і тим щаслива мати.
Щаслива тим, що є кого чекать,
За кого вболівати, ким радіти.
І обіцяти кому небо прихилить,
Що так і не зуміла прихилити...

Чоловіку

Незчулися, як збігло двадцять літ –
Років кохання злагоди і болю,
І добрих справ, і марних слів –
Все в нас було, коханий, із тобою.
Та ми не згадуєм минулий час,
Лише сьогодні й майбуття вітрила,
Хай розум, не душа рятує нас,
Весна кохання принесе на крилах.
Оновлене, сильніше, неземне –
Торкнеться лагідно, обом загляне в очі,
І просто так безслідно не мине –
Як грім весняний більш не відгуркоче...

Михайленко Валентина Микитівна

1953 р.н., бібліотечний працівник, бібліограф Коропської ЦБС. Поетеса і прозаїк, автор книг «Осінній стриптиз», «По спіралі часу», «У лабіринтах трикутника», «Острів надії», «Короп історичний», «На лезі радості». Лауреат 6-го Всеукраїнського конкурсу «Коронація слова» (повість «На лезі радості»). Член Національної спілки журналістів України та Всеукраїнської спілки краєзнавців.

Етюди

Весняна рапсодія

Розбрунилось...

Малятка-пелюсточки простягали шовкові рученята до сонця, дзвеніли щасливим сміхом першовідкриття його невичерпної ласки, спрагло всмоктували рожевими губенятами густий духмяний нектар із великих м'яких грудей ньеньки-весни і тихенько тремтіли від ще незвіданого, від незборимої жаги життя і цвітіння.

Струнка розлога вишня теж уся тремтіла під сонцем від весняного заласся. Вже вкотре народжувалось у її серці непоборне жадання цвісти, і кожного разу вона його зустрічала ніби вперше. Пишалася своєю вродою і знеможено чекала... Ось-ось легкокрилим птахом прилетить теплий вітер, лагідно обніме дужими руками, зацілує кожний листочок запашними, скупаними в первозданному трупку молодої зелені, вустами. І вона захмелено, не тямлячи себе, віддасться йому.

Він буде шепотіти їй неவிбагливі слова, голубити й сповивати, і її серце, і вся вона, захлинувшись від щастя, лише для нього розкриє найпотаємніші куточки свого лона і прошелестить ледь чутно: «Я твоя... коханий». І вони зіллються в одвічному таїнстві, дарованому Всевишнім усьому живому на Землі.

І в розкритому оксамиті зім'ятих жагою пелюсточків зародяться маленькі плоди їхнього великого кохання. Вишня уявила себе обсіпаною червонощокими грайливими дітками, і їй аж замлоїло в грудях від передчуття блаженства.

Вона вже забула, в цю мить вона геть забула своє чекання торішньої весни, свою несамовиту пристрасть і відданість торішньому вітру. Вона забула, як його тихий шепіт непомітно перейшов у шалений регіт. Як він пошматував листочки, потрощив гілочки, оббив зав'язь. Вона все забула – і завмирала в чеканні...

У садок стрімкою ходою вийшла жінка. Струнка, висока, білолиця, чорноброва. Обняла вишню за стан, притулилась палаючою щокою до теплої кори, напіврозкрила трошки прив'ялі уста... Смарагди очей нетерпляче сотали далину, вихлюпуючи через береги вій повінь чекання, змиваючи торішній смуток...

Находила пора цвітіння.

Літньої ночі

По срібному лататтю хмаринок завзято веслував човник-Місяць. Похитуючись на хвилях, прудко й заклопотано долав широчезну небесну ріку. Отак, поспішаючи, і не зогледівся, як вискочив на тихе осяйне плесо. Гребонув раз, удруге – та й зупинився вражений...

Внизу, оповите прозорим молочним серпанком, світилося село. На пагорбі виблискувала позолотою бань струнка ошатна церква. Неподалік, на водогінній вежі, вартуючи сон своєї родини, сторожко завмер одноногий лелека. Пишнотілі яблуні й вишні спросоння стріпували кучерями листочків і химерними візерунками снували в садках нескінченне

плетиво вигадливого мережива. Під його шатами пришикли білолиці хатки, надійно ховаючи за темними очима вікон нічні таємниці своїх мешканців. А навкруги урочистими акордами велично линула дзвінка мелодія опівнічної тиші, яка лише зрідка переривалась неголосним попискуванням сонних пташенят, що пригрілися в гніздечках під маминим крилом.

Немов уперше зачаровано споглядав Місяць те диво. У глибокому люстерку криниці заглядив свій усміхнений вид і аж зітхнув від повноти почуттів.

Невпинна течія небесної ріки тихесенько віднесла його на окраїну села, до гурту розлогих довгокосих верб, що ніжно обнялися в долині на березі вузької річечки, тихе плесо якої сріблястою підковою вигиналося йому назустріч.

«Ой, дивись – Місяць...» - радісним дзвіночком озвалося з-під крайньої верби. Дівчина на хвильку затримала вгорі блакитні озерця сяючих очей і сховала розпашіле личко на грудях чорночубого парубка.

Зніжковів Місяць від того, що ненароком підгледів велику таємницю двох сердець. Хутко взявся за весла та й поплив над широкою долиною. Внизу, смачно хрумкаючи соковиту росу, кудлатою отарою котився туман. Вдалині, в обіймах крилатих тополь, загадково світилося своїми нічними таємницями інше село...

Осінь

Змішались золото і срібло
Й в пухкому тонуть килимі
Чийсь літа, теплом відквітлі,
Торують стежку до зими...

* * *

Інверсія невтоми павучка –
Сріблясте мікро
В сліпучім промінні...
Спливає долі лінія гнучка
Й зникає тихо
В мареві осіннім...

* * *

Від духу яблук – в голові дурман,
Нектаром сонця пахнуть твої руки...
Нехай там що: чи заздрість, чи обман,-
Я вип'ю осінь, поки спить ще хуга...

* * *

Чорнобривчик – чорне і червоне,
Гострий сплеск любові і журби...
Оksamитом квітне на осонні,
Літа береже терпкі сліди...

* * *

О, Пані Осінь! –
Життя і казка,
Межа прозріння,
Межа чекань...
Ти – суголосся
Душі прекрасне,

Пора прощання
Й нових чекань...

Прохоренко Людмила Гаврилівна

1953 р.н., бібліотечний працівник, біблі-отекар відділу використання єдиного фонду ЦБС. Прозаїк. Друкується в газетах «Нові горизонти», «Коропщина», веде на районному радіомовленні культурно-просвітницький клуб «Джерело».

Незвичайна розмова

Вечір. Тихо. Нудно. Галинка вдома сама. Мама на чергуванні. Тато знову у відрядженні. Бабуся нагримала, грюкнула дверима й пішла до тітки Марії. Там, як і кожний вечір, посиденьки. Збираються сусідки, дивляться телевизор, розмовляють. Тітка Люба знов, мабуть, дрімає під телевизор. Коли б хоч Оля, дочка тітки Марії, була вдома, Галинка побігла б з бабусею. Хоч Оля й старша і дивиться на Галинку трохи зверхньо, та з нею завжди цікаво. Але Олі ось вже півроку немає вдома. Вона вступила до технікуму, як каже тітка Марія, чи «коледжу», як зве Оля.

А скоро Новий рік, Різдво. Кажуть, на свята всякі чудеса трапляються... Нічого чудесного Галину не чекає. Буде, звичайно, ялинка, подарунки, колядування. Так це ж буває щороку. Даремно тільки з бабусею посварилась. Стала Галинка розгойдувати за обідом ногою, а бабуся дала потиличника: не гойдай чорта на нозі. Галинці цікаво, навіть на потиличник образитись забула. Як це чорта? Де він візьметься в їх новому будинку? Це он бабця Настя розповідає, що в її хаті домовик живе. То тій старій хатині майже двісті років, її ще дід баби Насті будував. Там може бути що завгодно. І хіба чорти взагалі існують на світі? Так хотілось, щоб бабуся все пояснила. Бо в книжках і кіно – то одне, а в своєму домі – зовсім інше. І хай би гойдалось мале чортенятко у неї на ніжці. Дорослий же не полізе гойдатися. Правда ж?

Галинка знову захитала ногами. Ну, слово честі, зовсім же не на злість бабусі. Ось щось волохатеньке торкнулося коліна? Цікаво і страшно! Отут вже бабуся розгнівалась по-справжньому. Тьху-тьхукала, хрестилась, гримала на Галинку, що зажене та бабусю в труну своїми пустощами, та й пішла з дому. От і сиди сама. І чому бабуся так злякалась? Якщо хтось таємничий живе в їхньому домі, то він же, мабуть, зовсім не страшний. І речі в хаті самі не рухаються, і тарілки над селом не літають. От якби сіла за їхнім городом тарілка! Сусідський Сашко вже й ложку приготував: «Буду з неї борщ їсти». Що з нього візьмеш! Йому ще й чотирьох років немає. А борщ у них на столі буває нечасто. Тата в Сашка немає зовсім, а мама більше про пляшку думає, ніж про Сашка і його сестричку Тоню.

Задумалась Галинка, навіть про бабусю забула. Раптом щось м'яке-м'яке торкнулось її руки. Мурка, це ти прийшла? Ні, це не Мурка... Поряд з Галинкою сиділо зовсім невідоме створіннячко. М'якеньке рудувато-сіре хутро, нігтики на лапках, гостренька пичка, а головне – ріжки і хвостик з китичкою, як у того левеняти з мультика.

– Ой!!! Хто це? Ти що тут робиш? Мамочко!

– Не бійся, Галинко, це я – чортик. Ти ж сама хотіла мене погойдати, чого ж тепер кричиш. Мені теж нудно. Мама на передсвятковому зборі всіх домашніх нежитів. Ні, не бійся, це не в носіку нежить. Це люди нас так звать. Бо в нас, вони кажуть, душі немає. Треба ж таке вигадати. Як же немає. Ну, нехай трохи не така як у вас, людей, але ж і ми творіння природи, як і люди. І теж різні буваєм. І люди ж не всі однакові. Тато чудеса до Нового року готує. Треба Діду Морозу допомогти снігові килими розкласти, бурульки розвісити. Твоїм сусідам Тоні і Сашку снігову гірку полагодити і шишок гарних накидати,

бо мама їм іграшок, мабуть, не купить... А я ще маленький. Мені вдома сидіти велять і нікому не показуватись. Навіть тобі, але ти добра, я знаю. Ти мене не скривдиш, правда ж? І телевизор мені покажеш. Добре? Я б і сам ввімкнув, та мені мама не дозволяє. Боїться, що почнуть тут ходити всякі дослідники, журналісти, фотографи, і ні вам, ні нам не буде спокійного життя.

Чортик! Галинка навіть рота відкрила від здивування.

– А ти мені не снишся? А як тебе звать?

– Гальчик.

– Як?

– У нас кожного звать як господаря. От тата звать Іваном – як твого, маму Оленою – як твою маму. А я Гальчик, бо ти ж Галинка. А якби в тебе народилися братик чи сестричка, то й у нас би з'явилось мале чортенятко. Я б так хотів.

– Я теж, – зітхнула Галинка. – От і познайомились, Гальчику. Ти мені розкажеш про своїх родичів. Добре? Це правда, що ви скрізь живете?

– Ні, Галинко! Ми можемо жити тільки там, де живуть добрі люди. Де хочуть вірити в наше існування. А лихим ніяких чортів і відьом не треба. Вони самі страшніші за всяку нежить. Це вони й вигадали всілякі страхіття, щоб люди боялись.

– Галинко! Ти спиш? – почувся раптом знайомий голос.

Міцні руки підхопили дівчинку. Ой! Тато приїхав. А де ж Гальчик?

– Тату, а мені таке наснилось. Ой, тату, а правда, що лихі люди страшніші за всіх чортів?

– Правда, донечко. Цур їм, не згадуй про них хоч перед святом. А хто такий Гальчик?

Хатній чортик? Знаєш, донечко, може, це й не зовсім сон. Я теж чув у дитинстві, що живуть біля нас різні сили. Якщо сам добрий, то й вони хороші. Може, ти ще колись з ними зустрінешся? Вірили ж наші предки в богів лісу, поля, річок. Кликати на кутю Мороза на вечерю. То й нехай будуть біля тебе і всіх дітей хороші люди і добрі сили.

По гриби

(Трохи жартома і дуже серйозно)

Заблукати в лісі Галинка не боялась. Виросла ж у лісовому селі. Через дорогу від школи сосняк. Далі знову вулиця. Це Діксон. Так здавна прозвали в селі їхній куток. Видно, хтось з односельців служив чи працював на далекому північному півострові. От і вийшло таке порівняння.

Гриби Галинці знайомі із самого малечку. Впевнена, що знає вона грибний народець краще за всіх. Що там по телевизору і в газетах пишуть, як труяться грибами. Дурниці це все. Вона ніколи не набере поганок. А хто не знає, хай і в ліс не ходить. От!

Та тільки простягла Галинка руку до гарненького маслючка, як звідкись з трави, чи з-під пенька почувся тоненький голосок:

– Стій! Не чіпай! Не можна?

– Що таке? Хто тут кричить?

– Ну я.

Перед Галинкою сидів на пеньку маленький чоловічок в червоному брилику і широченних штаних. Такі штани Галинка бачила тільки на малюнках в книжках про старовину.

– Ти хто такий? Звідки тут взявся? Ти мені снишся? Так я ж не сплю...

– Я Щедрик. Лісовий чоловічок, господар лісових скарбів. Пам'ятаєш чортика Гальчика? Він мені розповідав, як познайомився з тобою взимку.

– Гальчик? Я думала він мені приснився...

– Всі ви, люди, однакові. Як щось незрозуміле, незвичне, то одразу – наснилось, привиділось... Та й наші дорослі теж такі... Не показуйся, не з'являйся, не можна. А дивитись, як труяться можна!?

– Ти Щедрик? Стривай, десь я про тебе чула. А, так ти з книжки! Мені мама про тебе читала. Зі своєї дорослої книжки. Ой, Щедрик! Тебе ж бачити не можна. Там написано, що ти помреш, як тебе побачать... Хай з книжки, хай зі сну, а я не хочу, щоб хтось помирав.

– Не бійся, не помру. Це ваші й наші дорослі навмисне лякають. Я народився з фантазії, з серця доброї людини, і поки добрі люди на світі живуть, я безсмертний. А Гальчик мій чотириюрідний брат. Ти йому дуже сподобалась. Тільки він казав, що ти дуже впевнена в собі. Не переконаєш.

– Ну добре... а чому ти кричиш.. не можна? – звернула розмову на інше трохи незадоволена Галинка. – Я ж маслючки беру. Вони не отруйні – це всі знають.

– Вони ні, але поглянь. Он бліда поганка недалеко росте. Раптом спора з неї на маслючка потрапила. Вас же скільки попереджали, що це теж небезпечно. Навіть ми, лісові сили, про це чули, а до людей ніяк не доходить. От через недбалість і самовпевненість стільки лиха й буває.

– Ти бліду поганку добре знаєш?

– Знаю. В неї ніжка ніби з глечика вилазить. Ось дивись. Правда?

– Правда.

– А гіркий гриб навіть на язик необов'язково пробувати, щоб відрізнити від білого. В нього шапочка знизу рожева, а не біла чи жовтувата. Та й акуратний він надто, ніби циркулем обведений. Білий гриб такий не буває.

– Я не бачив циркуля і не знаю, що це таке, але ти, Галинко, правду кажеш: гірчак кругленький. Бачу, ти таки добре знаєш гриби. Та все ж будь уважна, краще десяток гарних грибів викинути, ніж взяти один отруйний. Ти його потім роздивишся і викинеш, а хтось, на тебе дивлячись, візьме та й з'їсть. Добре буде?

– Ой ні! Я нікому біди не хочу, – злякалась Галинка.

– І ще. Навіщо ти ось мухомора збила? Його ж ніхто не візьме помилково. Таку червону в крапинку шапку всі знають. А що лосі ними лікуються, знають не всі. Хай росте лосям на здоров'я. Він не дуже й отруйний, зате красень який. Ой! Мене вже мама шукає, стара лісовичка. Попаде тепер! Побіжу. Привіт Гальчику. І не забувай моїх порад.

Сакун Валентин Євгенович

1941 р.н., народився в Коропі, за фахом сурдопедагог, нині пенсіонер. Займається краєзнавчими розвідками, зокрема, з історії Коропщини. Друкується в полтавських газетах, у «Нових горизонтах». Мешкає в Полтаві.

Коропщина в «Подорожньому щоденнику» Данієла Крмана

Північна війна Росії зі Швецією (1700-1721) не обминула і теренів Придеснянського краю, зокрема, землі сучасної Коропщини. Біля 300 років тому через наш район з півночі на південь рухалися головні сили шведської армії короля Карла XII і козацьке військо гетьмана України Івана Мазепи. Цю історичну подію описав у «Подорожньому щоденнику» (1708-1709) Данієл Крман (1663-1740), котрий супроводжував Карла XII і Івана Мазепу. Твір «Подорожній щоденник» є одним з найцікавіших документів часів Північної війни для історії України та, зокрема, для Коропщини. Читаючи сторінки щоденника Д. Крмана, натрапляємо на історичні факти трьохсотрічної давності, що є для нас цінними, адже достовірні дані про нашу землю, котрі стосуються Північної війни, є рідкісними в історичній літературі.

Читаєш «Подорожній щоденник» і з його сторінок постає рідна Коропщина, історичні особливості того часу - король Швеції Карл XII, фельдмаршал граф К. Реншельд, гетьман України І. Мазепа.

Данієл Крман відзначився тим, що він став визначним просвітителем Угорщини, в складі якої перебувала Словаччина. Саме його, як Євангелічного Єпископа посилають угорські й

словацькі протестанти, яких в католицькій Габсбурській монархії переслідували, послом до шведського лютеранського короля Карла XII за допомогою для своїх Євангелічних станів, щоб розповісти королю про становище в Євангелічній церкві в Словаччині і одержати матеріальну допомогу та підтримку. Але сталося так, що Д. Крману довелося подорожувати разом з Карлом XII.

Д. Крман разом зі шведськими військами розпочав спільний похід через всю Україну і, зокрема, Коропщину. Першим пунктом, де Карл XII зустрівся з українським гетьманом, було село Гірки (Новгород-Сіверський район), куди І. Мазепа прибув з Батурина через Короп, переправившись з чотирма – шістьма тисячами козаків через Десну в районі села Оболоння. Село Гірки знаходиться неподалік від села Курилівка, що в Коропському районі на віддалі близько 10 кілометрів.

Далі шлях армій Карла XII та Івана Мазепи проляже через нашу рідну Коропщину. Вчитаймося в сторінки щоденника Д. Крмана і перед нами постане край з майже трьохсотлітньою сивою давниною. Ось що запише Д. Крман: «Ми між тим 10 листопада рушили з села Гірки через село Ігнатівку (на сучасній карті значиться село Гнатівка), де побачили чимало мазепинських вояків, які спостерігали за шведами, що відпочивали.» Читаємо далі: «Того ж дня ми через могогариська й гори дійшли до якогось села, де нам треба було чекати цілих шість днів».

До якого саме села дійшли війська, Д. Крман назву села не називає. Користуючись історичними та сучасними картами, можна визначити, що між Мезином і Гнатівкою знаходиться Курилівка, де і зупинилось на шість днів військо. Курилівка знаходиться на території сучасного Коропського району. Ці землі приголомшили Даніела Крмана широкими полями, красивими селищами, багатими церквами.

В Курилівці Д. Крман і його оточення зустрілися з високопоставленими особами. Про це автор щоденника запише: «Тут ми знайшли пана Сільтмана, посла Королівської Величності пруської при шведському таборі, кривного Високодостойного пана графа Ренскельда, польного маршала.» Хто ж ці високопоставлені особи: посол і граф? В історичній літературі зустрічається прізвище Сілтман, який увійшов у науку як пруський історик, а от щодо графа Ренскельда, то його прізвище в щоденнику Д. Крмана подано неправильно. І взагалі, в історичній літературі такої постаті з вищеназаним прізвищем не значиться. Функціонує тільки прізвище Реншільд або Реншельд.

Тому, як тут не згадати видатного шведського воєначальника К. Реншельда, який побував на нашій рідній Коропщині аж 12 днів, ідучи зі своїм військом з півночі на південь нашим краєм. Ось що занотував Д. Крман у щоденнику про К. Реншельда, коли він перебував на Коропській землі: «Він (Реншельд. Примітка С. В.) дивувався й приписував особливому Божому провидінню, що ми за такої лютої зими й небезпек залишились живі й здорові, знаючи, що наша кухня забезпечується погано, запросив нас до своєї». З цього тексту напрашується висновок, що в той час на Коропщині стояла холодна сувора погода з морозною осінню.

Далі Д. Крман занотує: «До цього ж села прийшов утікач з Московії... він повідомив, що до міста Стародуба прибула Царська Величність» (Петро І). Щодо цього, то слід додати, що головні сили шведської армії і українське військо рухалися з півночі на південь до Стародуба і Мезина західною стороною, а головні сили російської армії притримувалися цього ж самого напрямку, тільки рухалися східною стороною. Тобто ці дві армії держали шлях до Мезина майже паралельно.

Даніел Крман у своєму щоденнику не вказує конкретно населеного пункту на Десні, де була здійснена переправа військ Карла XII та козаків І. Мазепи, але користуючись історичними картами Північної війни, виявляється, що ця військова операція була здійснена в районі між селами Курилівка і Мезин, а можливо біля самого Мезина. Зате Д. Крман майже детально описав, як проводилась переправа через річку Десну.

В цьому зазначеному пункті війська Карла XII та І. Мазепи планують перейти Десну, а російська армія, зустрівшись в районі Мезина, намагається в будь-що зірвати план

шведських і українських вояків, між ними зав'язався бій. Про це Д. Крман у щоденнику описав так: «Король у цей час керував переправою через ріку Десну і відбивався від москалів, які захищали другий берег.»

Разом з українськими козаками Карлові XII довелося вбивати двох зайців: будувати міст через Десну для переправи і нищити ворога, який не давав можливості перейти через ріку. Цю військову операцію майстерно описав Д. Крман у щоденнику, де читаємо: «Король після цього підібрав кілька вояків, котрі спустились до ріки ставити міст, а з допомогою артилерії його щасливо завершили. Ворога били з мортирів, розставлених на горі за охоронними котами. Таким чином через кілька годин міст через ріку було поставлено. Король тим часом з новою групою своїх вояків напав на перестрашеного ворога на самому березі, де забив 200 московських солдат».

Вдало розв'язавши військову операцію, в результаті якої переможцями стали шведські та українські війська, перейшовши Десну, вони рушили на південь, про що письменник пише: «Ми, однак, 15 листопада зі згаданих солом'яних буд рушили далі й через гори дійшли до села Мезин, яке сусідувало з Десною».

Вчитуємося в щоденникові записи Д.Крмана і перед нами розстиляється придеснянський пейзаж, усіяний ворожими трупами. Ось що про це нотує письменник: «Ще за ясного дня ми перейшли річку й, побачивши московські трупи, прийшли на широку відкриту рівнину, де було безліч копиць сіна». Звернімо увагу на речення з тексту Д. Крмана «побачивши московські трупи» тоді, коли перейшли Десну в районі Мезина. Отже, бій між шведськими, українськими та російськими військами почався на території теперішнього Коропського району біля Мезина і Курилівки. Ці події відбувалися 11-14 листопада 1708 року.

Шведське і українське військо, переправившись через Десну, прямує у південно-східному напрямку до села Чеплівки (це село нині підпорядковане Сумській області). На другий день військова колона взяла вже шлях в південно-західному напрямку. Війська Карла ХХІІ і І. Мазепи ступають знову на територію сучасної Коропщини. Зворушливою теплою зустріли селяни Лукнова гетьмана і Короля. Цю зустріч Д. Крман описує з великою радістю: «Після сходу сонця рушили ми, супроводжені Мазепою, далі. Так дійшли ми до села Райгород (Райгородок – правильна назва), звідки відкритими рівнинами попали до дуже довгого села Лукнів. Його мешканці пригостили свого воєводу й Короля хлібом і сіллю, рибою, медом і сиром. Король Карло, шануючи народний звичай, щиро прийняв ці дари і перед очима гостителів відломив хліб і їв, закушуючи іншими дарами цієї країни».

Про перебування шведських солдатів і українських козаків у селі Лукнові, про приготування різних наїдків та про інші перипетії Д. Крман пише так: «Був день 17 листопада, коли ми серед темної ночі увійшли до Лукнова, а через те, що наш квартирмейстер Гаас знову кудись пропав, порадившись, зайняли ми один порожній дім, бажаючи його передати воякам, які ще не прибули. Тут ми знайшли одного прибудного вола, овець, борошно, півнів і хліб. Майже всю ніч ми пекли хліб, а також овече і теляче м'ясо, готуючи все це в далеку дорогу. Наступного дня ми за ризький таляр купили горщик меду, з якого ризький купець приготував медовину. Отак вчорашня помилка, котра нас сюди привела, подарувала нам щастя. Рушили б ми й далі, до іншого села, що було за півмилі, але почувши, що квартиру дали нам тут, залишились у теплій хаті».

На другий день солдати й козаки дісталися села Краснопілля, де Д. Крман описав жахливу картину: «Вранці 18 листопада, на яке припала двадцять четверта Троїста неділя, рушили ми з нашої хати й дійшли села Краснопілля. В ньому ми кинули на підводу одного п'яного мазепинського слугу, що справляв жалюгідне враження. Його, враженого приступом епілепсії, коні везли галопом. Його голова була побита до крові, уста також випльовували кров. Побите тіло могло спричинити не тільки хворобу, а й смерть. Чи одужав він, чи ні – ми не могли довідатись». Отже, в «Подорожньому щоденнику» Д. Крман описав різноманітні сценки з життя шведів, латишів, українців, коли вони, під час просування

армії Коропською землею, були зайняті буденними справами, рухаючись в напрямку Полтави.

Читаємо далі: «Пізно вночі дістались ми до якогось села, де нашого ризького купця Грунда, що хотів вже спати, вигнали опівночі шведи». Назву сільського населеного пункту автор знову не вказує. Скоріш всього, це було село Билка (сучасна назва Червоне). Відповідь на це може дати географічна карта «Чернігівська область» за 2003 рік, де чітко вказано, що між Краснопіллям і Атюшею знаходиться село Билка. Звернути війська Карла ХХІІ і І. Мазепи в інший бік аж ніяк не могли б, бо інший шлях був би невідгідний, краще потрапити до Батурина навпростець.

Останнім населеним пунктом на Коропській землі було село Атюша, до якого 18 листопада війська прибули в негоду, про що Д.Крман запише: «Наступного дня крізь дощ і болото дійшли перед полуднем до великого села Атюша і після довгої метушні зайняли квартиру, призначену секретареві пана графа Ренськельда (Реншельда). Коли ж я зустрів самого графа й попросив його дозволу на це помешкання, секретареві було звелено передати її нам».

В Атюші між жителями села, прибулими відбулися торговельні зносини, про які автор занотовує в щоденнику: «Тут нам зустрілися мешканці, котрі вимагали платні на лише за всі речі, яких ми жадали, а й за свої найменші послуги. З їхніх уст не було чути нічого іншого, як копійки – це є рід найдрібнішої подовгастої московської монети, що має вартість польського півторака. Москалі мають ще монету рубля, тобто півталяра, один бік котрого зображає царя з написом: «Царь Петръ Алексеевичъ...» Читаючи текст твору Д. Крмана, ми дізнаємося ще про інші грошові знаки московської держави, які були в обігу на території Коропського району 300 літ тому, котрі вписані в «Подорожньому щоденнику», а саме: полтинник московський, гривня – 1705 р., алтин – 1704 р.

«Перебуваючи тут (в Атюші) три дні, рушили ми на Батурин, куди дійшли при заході сонця», де вони побачили жалюгідну, страшну картину, про яку Д. Крман зафіксує в щоденнику: «...людей більшість була побита, ми лиш побачили задимлені млини, розвалені будинки, людські трупи, що були наполовину спалені й закривавлені». Такий злочин скоїли проти мирних українців солдати російського царя Пєрта І 13 листопада 1708 року.

Назви п'яти населених пунктів Коропщини зафіксовані на сторінках «Подорожнього щоденника» і лише двоє сіл не мають назви, але вони легко впізнаються при читанні щоденника, користуючись історичними і географічними картами. Більше 12 днів тривала «Одіссіада» шведських і українських військ дорогами Коропщини, подолавши відстань від Курилівки до Атюші, що складає більше 45 кілометрів. Мабуть, немає іншого історико-літературного твору, в якому була б відтворена історія Коропщини під час Північної війни. І тільки Данієл Крман спромігся описати нашу рідну землю 300 років тому. В цьому і полягає цінність «Подорожнього щоденника» з наукової точки зору. Тож твір Д. Крмана є історичною пам'яткою, записаною ним по гарячих слідах під час його подорожі. «Подорожній щоденник» одержав схвальну оцінку радянських істориків, бо ніде в інших історичних джерелах так правдиво не відтворена Північна війна, як у творі Д. Крмана. Треба відзначити ще й те, що історичну згадку про Коропщину нам залишив не вітчизняний історик, а представник іноземної держави, така сенсація трапляється дуже рідко, тому за це Д. Крману хвала і честь.

Про життєвий і творчий шлях Д. Крмана ми повинні знати більш детально, бо дякуючи йому, дізналися про трьохсотрічну давнину нашого краю в часи Північної війни. Так хто ж цей Данієл Крман, котрий на сторінках «Подорожнього щоденника» увічнив минуле Коропщини, історію якої ми повинні шанувати, яка б вона не була.

Данієл Крман – провісник словацького націо-нального відродження, визначний представник словацького літературного бароко. Будучи лютераном, він гостро засуджував католицьку надвладу, займався просвітительською діяльністю, жадав заснувати університет, бібліотеки, друкарні.

Не багато і не мало, а всього-навсього чотири сторінки Д. Крман присвятив Коропщині, де наша земля постає у всій своїй величч з її чудовими краєвидами, гарними селами, працьовитими й гостинними людьми в часи Північної війни, дорогами якої через Коропщину прямували солдати Швеції і козаки України. Наша земля бачила гетьмана Івана Мазепу, Короля Карла XXII, фельдмаршала К. Реншельда, імена яких увійшли в світову історію.

«Подорожній щоденник», де чільне місце відведене і нашому краю, є фактично невеличкою енциклопедією тогочасного життя Коропщини.

Сушко Ганна Іванівна

1951 р.н., клубний працівник, завідувала Пустогребельським сільським клубом. Пише вірші, тексти пісень, сценарії. Автор збірки поезій «Берег дитинства» (два видання). Лауреат першої премії Всеукраїнського сільського фестивалю конкурсу «Боромля - 2006».

Молодість

З краю в край лягла стежина
На життєвому шляху,
По стежині йде дівчина
В коротенькій козушці.
Іде кудись, поспішає,
Вітер в спину підганя,
По дорозі зустрічає –
Подруга йде навманя.
У чоботях, в козушанці,
Довгий вишитий поділ,
У спідниці ще й запасці.
– Разом, дівчино, ходім!
Розділяє нас з тобою
Час у троє поколінь,
Ти зі мною молодію
В мою молодість полинь.
Молодість – це щире літо,
Миле й радісне завжди,
Добре, як моє намисто, -
Йди на неї погляди!
Чуєш, яка голосиста
Ллється піснею сповна,
Розмаїта та барвиста,
Мов завітчана весна!
В'ються стрічками у танці -
Веселкові кольори,
На зелененькій травиці
Нема кращої пори!
Жартівлива та цнотлива
За туманом попливла,
Білолиця, чорнобрива –
Відбула, мов не була.
Та сьогодні знову бачу,
Немов молодість свою,

І радію, ніби плачу
Про красу – весну твою.
Ти ж гарненька, мов та квітка,
Із лиця хоч воду пий,
Тільки мода непривітна,
Скористатись нею вмій.
Маєш з нею заморочку.
Що ж це в тебе за штани,
Що висять на щолопочку,
Чи не згубляться вони?
Поперек твій виглядає,
Весь червоний, наче рак.
Живіт пупиком моргає
Залюбки чи просто так?
Ой, нещасна ти дівчина,
Зараз все таки зима –
В тебе ж куца одежина,
Невже довшої нема?
Засекреченим хай буде
Завсіди в тебе живіт.
«Гола» мода скоро пройде,
На здоров'ї лишить слід.
Бо ж застудишся, голубко,
Клопіт матимеш повік,
А лишень здорову жінку
Любить кожен чоловік.
А на мене ти образу
В своє серце не клади.
Зрозумій мене одразу –
Не бажаю я біди!
Ось на згадку ще й хустину
Подарую я тобі,
Коли йтимеш на гостину,
Запинатимеш собі.
Яка ж гарна, всім годиться,
Різнобарвна до кінця,
Кожним кольором гордиться,
Кожній жінці до лиця.
Як похмура осінь прийде,
Пряде коси вітровій,
Захистком хустина буде,
Плечі нею ти прикрій.
Хоч зимова стужа свище,
Лежить хижа снігова,
Ти накинь хустину швидше –
Захиститься голова.
Не дай Боже, захворієш,
Дуже спина заболить,
Хустиною відігрієш.
Підперезуйся за мить.
Ще й дитиночку візьметься
До серденька пригорнуть,

Як в дорозі доведеться
Їй малесенькій заснуть.
Тепле літечко настане,
Вийде сонечко в zenit:
Холодочком вона стане,
Наче тінь зелених віт.
Лиш білесеньку хустинку
Ти низенько пов'яжи,
Ще й її сестру косинку
Ти придбай і збережи.
Ця хустина і в дорозі
Пригодиться повсякчас,
Не кинь її на порозі,
Візьми собі про запас.
Коли стомишся, присядеш
Відпочити, де прийшлося,
От хустинку і підстелеш,
Щоб хворіть не довелось.
Можеш навіть прилягати,
Лиш хустинку підстели.
Зручно нею і вкриватись,
Задрімається коли.
Всі збереш в хустину речі,
Які маєш при собі,
Та й зав'яжеш через плечі –
Легше буде при ходьбі.
Довелось важке підняти?
Живіт свій підпережи!
О хустина, рідна мати,
Її завжди бережи!
Лагідною бути вміє,
Довіряйся щиро їй.
Зачіску й ту пожаліє
На голівонці твоїй.
Не забудь своїй хустині
Вузлик-пам'ять зав'язать,
Щоб поради ці корисні
Своїм внукам розказати.
На цім слові вона зникла,
Як прийшла, так і пішла.
Дарувать хустини звикла
Дивна подруга була.

Холера

Ясне сонце понад Коропом сіяло,
Померкло... і навкруг темніше ночі стало.
Прийшла, присунула в містечко, мов химера,
Страшенная хвороба на ім'я холера.
Косила всіх підряд, нікого не питала,
З косою смертоносною над Коропом літала.

Дорослі і малі від неї помирили,
Такого й ворогам ніколи не бажали.
Сумними вулицями йшли, несли ікону,
Благали всі разом Угодника Миколу...
І сталось чудо, мов знялося все рукою –
Хвороба зникла враз, як змилася рікою.
І потікло життя навкруг, завирувало,
Зажив народ ще краще, ніж колись бувало,
Запрацювали знов місцеві всі заводи
На всю потужність, мов Десни весняні води.
Заходилась біля печі дитяча втіха,
Веселая на вдачу баба Калачиха.
Смачне й корисне із тіста випікала
І в ярмаркові дні поцінно продавала.
Задзвеніло знову ярмарку відлуння.
Ярмаркуємо від ранку й до полудня,
А потім до вечора та й до півночі,
Доки позаливаємо горілкою всі очі...
Розштовхуючи натовп сильною рукою,
Сивуха полилася сивою рікою...
Вже й не сподівалися біди такої зроду –
«Холера» повернулась знову до народу!
Вдягла новеньку сукню, зачіску змінила,
Всіх підряд ховає під чорні свої крила.
Як бачимо, на цей раз холера схитрувала,
Легко безрозсудних під себе підтоптала.
Пильнуйте, добрі люди, навкруги погляньте –
Вже зовсім розпилася молодая мати,
Поруч п'яний батько, діточки невмиті...
Чи було такеє, скажіть, в цьому світі?
Чому гуртом радієм, холеру ту вітаєм,
Навіть урочисто її благословляєм?!
Чому, святий Миколо, не бачать твої очі,
Хмільної чом холери позбутися не хочеш?

Золотий ранет

Вже до мене осінь у гостину йде,
В коси павутиння шовкове пряде,
Хустину з серпанку виткала мені,
Низала намисто на горобині.
Дзвінко моя осінь грає на кларнет,
Кладе у передник золотий ранет.
З акомпанементом линуть журавлі,
Несуть роки-грона на своїм крилі.
Золотава осінь, подруго моя,
В ключі журавлинім полетіла б я,
Та жаль покидати сонячний кларнет,
Сон мого дитинства – золотий ранет.

Хоменко Тамара Василівна

1950 р.н., вчителька фізики та математики, працювала заступником директора Вільненської ЗОШ. Пише вірші, друкується в періодиці.

Переїзд

Облітали квіти
Яблунево-рожевого цвіту,
І травневий романс
Так мажорно звучав над селом,
А учительку нашу,
Красиву, розумну, привітну,
Огортала журба
Своїм тихим і владним крилом.
Вже приїхав у Обтово
Внук на крутім «Мерседесі»,
Повідомив бабусі
Ухвалу всієї сім'ї:
Щоб її вберегти
Від негод на життєвому плесі,
Він її забирає
В Сибір, у далі краї.
Це для доньки і зятя,
Для внука все просто і звично –
Сісти в лайнер швидкий
І долать часові пояси,
А у неї душа
Молить Бога із сумом заклично,
Щоби день, а то й два
Ще побути серед цієї краси.
О, ця хата сільська,
Найрідніша у цілому світі,
Білопінних садів
І бузку не забути повік.
Тут росли і навчалися
Славні лебедики-діти,
І сюди повернувсь
Із доріг фронтів чоловік.
Кожна річ у цій хаті –
То спогад про прожиті роки,
Їх не здати в багаж,
До останку з собою нести,
І стежину шкільну,
І дорогу у світ цей широкий,
І на цвинтарі друзів
І рідних священні хрести.
Все було у житті:
І громи, й перемог зорепади,
І круті віражі
В доленоснім швидкім струмені,
Новий день на зорі

Зустрічала привітно і радо,
Посміхнувшись не раз
Своїм учням – тобі і мені.
Проминуло життя,
Ніби спалах стріли-блискавиці,
Повернулись додому
З далеких країв журавлі,
Ще сьогодні вона
В своїй рідній до болю світлиці,
Ну, а завтра літак
Повезе її в інші краї.
Там чекає рідня
І хороми, незвично багаті,
Рветься лайнер у небо,
В далекий Сибір поспіша,
Тільки серце вона
Залишає в сільській рідній хаті,
У вишневім саду
Залишається грішна душа.
Вірш, що пахне осінню

Схилились низько до землі
Червоні кетяги калини,
І у осінньому селі
Осіння пісня тихо лине.
Осіннє сонце і пейзаж,
Осіннє небо і дорога -
Знайомий осені типаж
І щемна на душі тривога.
Осінні ранки й вечори
І неземна холодна просинь,
В багряне золото гаї
Вдягла її величність осінь.
У перламутровій росі
Зоря осінній день купає,
Та в цій смарагдовій красі
Щось ностальгійне виринає.
Селянський роздум про життя,
Осінні вулиці і ночі,
Осінні строгі почуття,
Осінній зорепад пророчий.
І пахне осінню цей вірш,
Що за мінорністю рекордний,
А дні летять скоріш, скоріш,
І ледь бринять весни акорди.

Шепет Ніна Миколаївна

1972 р.н., вчителька фізики та математики, вихователька Черешен-ської школи-інтернату.
Пише вірші. Друкувалася в газеті «Нові горизонти».

Діти-зозулята

Оленка знов припишкла у куточку
Й маленькі букви в'яже на листочку:
«Моя кохана мамо, я сумую,
Про тебе думаю
І ніжно в пам'яті цілую...»
А Олечка тихесенько шепоче:
«Люба мамо, доброї тобі ночі...»
Світлана плаче у хустинку:
«Моя матусю, я без тебе гину,
Приїдь, рідненька, обніми,
Назад додому забери...»
Михайло й Паша із Романом
Свій біль тамують «Отаманом»,
Бо ж не дівчиська там якісь,
А «мужики» вже, хлопці справжні:
«Приїдь же, мамо, подивись...»
Але зозулі-мами не почули
Біль діточок своїх. Давно забули,
Мабуть, уже і їхні імена,
Розкидали усіх по світу білім,
Немов би їх ніколи й не родили.
Зростають зозулята в інтернаті,
Через роки в надії кличуть матір,
Щоб голову до неньки притулити
Й на грудях у теплі її зігрітись...
Держава нагодує, вдягне, взує,
Та хто ж дитячі душі полікує?
Уже і віра їх серця не горне.
Там порожнеча – страшна прірва чорна.
Росте та прірва у дітей з роками,
І тане в них любов до горе-мами.
Добро в душі і милосердя тане...
То ким в житті дитина така стане?!.

* * *

Пливуть роки, мов течія ріки,
Немає їм ні спину, ні спочинку.
Чому ж цей біль, пекучий біль,
Клекоче в серці без упину?
Весна пройшла, минуло літо,
Осінній день пряде в вікно,
А біль нестерпний мучить серце,
Й не заспокоїться воно.
Здається, сонце вже не світить,
Не заспівають солов'ї,
Лиш сум один панує в світі
І тихо мружиться мені.
Прокинься, душе, стрепенись,

Відкинь цей біль з свого життя.
Повір – пішло кохання не на вік,
І мука, й смуток згинуть в небуття.
Я знову буду жити і любити,
Радіти сонцю і співать пісні.
Веселку хочу, ранки прохолодні
І запах матіюли навесні.
Купатись в квітах, по росі бродить,
Кохати знов й коханням знов хворіть.

Дочерям

Мои малышки, вы так прекрасны...
Как капли утренней росы,
Как песня соловья лесная,
Как луч сверкающей зари,
Как солнце просыпающееся,
Как звон ручья среди камней,
Как бабочки в цветах порхающие,
Как колокольчиков в долине трель!

Шут Юрій Миколайович (Юрій Весняний)

1962 р.н. Працював у Коропському райвідділі внутрішніх справ, нині пенсіонер.

Моя мама

Я бачив райдугу на небі,
І зачарований в оце
Не міг і тілом шевельнутись,
Бо бачив матері лице.
Чим більш дививсь,
Тим більша схожість,
І теплотою, як колись,
Сім кольорів, що рядом сяють,
Мені у пам'ять уп'ялись.
Вона тоді, ще молодою,
Такою ж гарною була
І на своїх теплих долонях
Свого синочка берегла.
Маленький хлопчик вибіг з хати:
А що то – що то, подивись!
А я в прекраснім ореолі
Все бачив маму, як колись.
Вона широку душу мала
Й, мабуть, щасливою була
І в ореолі кольоровім
Колись життя мені дала.
Тепер нема мами на світі,
Та що поробиш, то життя,

І тільки райдугою в небі
Вона приходить з небуття.
Я бачив райдугу на небі,
А то не райдуга була,
А вийшла мама подивитись:
Як ти там, сину?
Я – жива!

Високий політ

Лелека високо літає,
Лелека довгі крила має,
Якби такі я руки мав,
То так би високо літав.
Лелека високо літає,
Згори все бачить і все знає.
І з вітром дружить, бо це він
Несе його у височінь.
Якби таких я друзів мав,
То так би високо літав.
Лелека високо літає,
І вниз спускатись не бажає,
Бо йому любий той політ,
І перед ним весь білий світ.
Якби я так злетіти міг,
То відірвався б від інтриг,
Які вчепились пазурами
І забирають сон ночами.
Лелека високо літає.
Земного клопоту не знає.
Гніздо він навіть угорі
Змостив собі на вертелі.
А люди раді, що й внизу
Халупку мають не чужу.
От тільки шкода, що вони
Злетіть не можуть із землі.
Лелека високо літає.
Та тільки він, дивак, не знає,
Що прийде осінь, і тоді
Летіть йому в теплі краї.
А ми внизу у теплій хаті
Будем тихенько зимувати,
І не один десяток літ
Все будем марить про політ.

Заморозок

Була весна, все оживало,
Усе цвірінькало й гуло
І білим, жовтим, синім цвітом

Тішило око – так було.
Та місячної й зоряної ночі
Із півночі на білому коні
Спустився на землю демон непророчий
І заморозив все в крижаному вогні.
Від того мав він насолоду,
Що міг так просто підтоптати
Все те, що матінка природа
Дала людині в благодать.
Він це робив так швидко і настирно,
Що білий, жовтий, синій цвіт
Від болю й сухості повільно
Перетворивсь у чорноцвіт.
На ранок сонечко вставало,
Щоб глянуть, як там молоді
Цвіточки, пагіночки, трави –
Чи врятувались від біди?
Як глянуло, аж похитнулось
І гіркотою землю залило:
Не теплим променем, а сіллю
Усе навкруги обдало.
Іще не скоро пташки защебечуть,
І вже не буде того врожаю,
І в білих, жовтих, синіх квітах,
Залишиться лиш часточка жалю,
Що прийде тепле, миле літо,
Але не будуть вже вони
Так вабить око і радіти,
Що вирости на цій землі.

Невдале полювання

Я якось зайця гнав по шереню.
Шерінь був кріпким, заєць спотикався,
А я під хвостика все дробом піддавав йому:
Хоча б ти завтрашнього дня був не діждався.
Два постріли...
А заєць все біжить.
Шерінь був кріпким,
І заєць вже не спотикався,
А я по кісточки в тім шереню
Все спотикався, все спотикався.
Це все зима – холодна і сира.
Заєць так біг,
Що вухами землі торкався.
А я все в'яз і в'яз в тім шерені,
І думав:
А якби хоч завтрашнього дня я був діждався.
Заєць біжить, біжить, біжить, біжить.
І десь тихенько у ліску
Він вже нори своєї там дістався.

А я все брів і брів по шереню,
І думав:
Ну і нащо б мені той заєць здався?

Янев Петро Данилович

1968-2006 р.р. Поет, прозаїк. Друкувався в газеті «Нові горизонти». Займався живописом, чеканкою, лозоплетінням. Мешкав у с. Сохачі.

Ліквідатори

Пам'яті брата Примака В. І.

Стугоніла земля,
Стогнути під невірним реактором.
Свою молодість Ви віддали,
Борючись з мирним атомом.
Прип'ять болем схлипала,
Бурхливо-сивим.
Не дощем йшли туди Ви – зливою.
Скільки юних сердець переломлено,
Материнських душ перевтомлено.
Пам'ятаю, з села Вас проводили.
Тоді сонце було за обрієм,
А земля цвіла первомаєм.
Ми з роками про це споминаєм.
Гіркі нам тепер оті спомини.
Йшли в пекельний вогонь Ви сил сповнені.
Над вулканом стояли,
Над кратером
Ліквідатори... Ліквідатори...
На четвертому блоці злочинному
Ви грудьми йшли в бій – не спинами.
Бо нависла загроза над світом –
Ви боролись з смертельним графітом.
Відбувалися п'ятихвилинками,
Захищаючи нас – дітей з жінками.
Що здавалось нескореним – скорилося,
Саркофагом могутнім укрилося.
Залишилися ще реактори.
З Вас нема багатьох, ліквідатори.
Біль давно втратив владу над тими,
Що сьогодні могли бути живими.
І радіти життю, як в юності.
Та усе навпаки повернулося...
Йшли у бій під червоним Ви стягом
Й самі вкрились земним саркофагом.